ABONNEMENTS

Indochine		Union postale	
Un an....	5 $ 00	Un an....	10 $ 00
Six mois...	3 00	Six mois...	[illegible]

Annonces Légales
0 $ 50 la ligne de 6 points sur justification de 9 cicéros quelle que soit la page

Annonces Commerciales
Ce traite à forfait

Đông-Pháp Thời-Báo

Le Courrier Indochinois

東法時報

NĂM THỨ HAI SỐ 313
Ngày thứ hai
20 Juillet 1925

Tổng-lý: NGUYỄN-KIM-ĐINH
Chủ-bút: NAM-KIỀU

BẢO QUÁN
71, đường Mac-Mahon, 71
SAIGON

Dây thép nói (Téléphone)
Số 324

GIÁ BÁN

Đông-Pháp		Ngoại-Quốc	
Một năm...	6 $ 00	Một năm...	10 $ 00
Nửa năm...	3 00	Nửa năm...	6 00

Mua báo phải trả tiền trước
Mandat và thơ để gửi
M. NGUYỄN-KIM-ĐINH

Báo báo về việc buôn bán hay là việc quảng cáo thương nghị trước

MỘT TUẦN XUẤT BẢN 3 LẦN, NGÀY THỨ HAI, THỨ TƯ, THỨ SÁU

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 3893

BÀN GÓP BÀI GIA-ĐÌNH GIÁO-DỤC

I

Trong một nước, chẳng có vấn đề nào quang-trọng bằng vấn-đề giáo dục. Ở một nước bán-khai, vấn-đề giáo-dục lại càng quang-trọng hơn nữa, vì tiền đồ tổ quốc đều ở đó mà ra. Nước lấy dân làm gốc, giáo-dục quốc-dân cũng lấy giáo-dục gia-đình làm gốc.

Chúng ta phải ở vào một nước bán-khai, cần phải có một nền gia-đình giáo-dục cho xứng đáng.

... Có người lại cho rằng : «Ở đời không cần gì phải học, cuộc đời dạy cách ăn ở đời cũng đủ, bất tất phải có giáo-dục! Bẩm tánh của con trẻ vốn từ-thiện, ta hãy để cho nó sanh nảy tự nhiên, uốn-nắn sơ sài mà thôi như mình uốn-nắn một cai cây nhỏ vậy. Phải! cái đạo dạy con tự nhiên ấy có phần công-hiệu thật; nhưng chẳng phải bậc thiên-tài; thánh-nhân chẳng khi nào trở nên người đặng ; khoa học ở đời như các khoa-học khác, chỉ dạy những kẻ có học mà thôi, những kẻ có học nhờ đó mới biết tìm nẻo chánh mà đi ; một trái bôm (pomme) trên cây rơi xuống, là một sự tầm-thường, thế mà ông Neuton suy ra cái luật «gravitation universelle», ông Neuton trước đã có học thiên-văn nên mới tìm ra được. Cuộc đời phiền-phức biết bao nhiêu cái hay cái dở chen-lấn nhau, sự phải sự quấy hòa hiệp nhau ; trong bó tơ nùi ấy, kẻ vô giáo-dục biết nẻo nào là nẻo quang-minh chánh đại ?

Phần đông lại bàn rằng! « Hơi đâu mà lo! khi con tôi khôn lớn rồi, nó sẽ vào trường học tập, có thầy dạy-răn, lui ra trường, nó sẽ trở nên một anh thanh-niên có tư-cách hoàn toàn. » Lầm to thay !

Sao vậy ?

1· Khi trẻ nhập-học thì những tập-quán xấu xa ở nhà đã thấm-nhiễm vào óc non rồi, may thì thầy sửa đặng, không may, con trẻ phải hư-hỏng cả đời.

2· Phận sự ông thầy là dạy chung, ngày giờ chật hẹp, không thể châm-nom từ đứa cho đặng, trẻ nào siêng năng, có ý, biết nghe lời, ắc mai sau trở nên người tử-tế ; còn đứa nào biếng nhác, cứng đầu, coi lời thầy dạy « như nước đổ lá môn », hậu nhựt thành một người trong hạng người đáng lo đáng sợ cho xã-hội đó.

3· Thầy không ở gần trò cho thường, đâu thấy rõ những tánh xấu hiện ra trong lúc hành động nói-năng của trẻ. Lại trẻ con có hai cái lốt, một cái thì ở trường, một cái thì ở nhà, có khi ở trường nhu-mì, về nhà hỗn- xược, thầy có biết đâu mà trừng-trị ?

4· Ở học-đường trí-dục thì nhiều hơn đức-dục. Quan giám-đốc trường, ngoài phận-sự thường ngày của mình, lại còn phải lo công nầy, chuyện khác, nào biết mặt hết các học sanh mà dạy-răn, chỉ-bảo ; trên đối với nhà nước, làm sao cho nhà nước vừa lòng, dưới đối với cha mẹ học trò, sao cho cha mẹ khỏi phàn-nàn ; muốn cho vừa lòng dưới trên, cái trách-nhậm chẳng phải dễ, còn ngày giờ đâu !

Vả lại ở các trường, ai cũng chuyên cần trí-dục hơn đức-dục bởi hai lẽ nầy :

Loài người có tánh thế chuyện dễ cho chuyện khó, miễng đạt tới mục đích là xong ; lại phần đông cha mẹ học-trò chỉ muốn cho con mình *biết* cho nhiều, chớ không trông cho con mình nên người đạo-đức, vì ai ai cũng mong cho con mình *hay, giỏi* đặng *làm việc* cho chóng, nào xét rằng ra ở đời, bất kỳ làm nghề nào, đức-dục cần hơn trí-dục.

Các lẽ trên đó đủ chứng rằng giáo-sư, cung học-đường, chẳng giáo-dục trẻ-thơ được trọn vẹn.

Vậy ai ? là người thay thầy, giúp nhà trường hầu giáo-hóa con trẻ ?

Ai ? ai đâu ? — Nếu chẳng phải cha-mẹ, tức gia-đình thì biết cậy ai bây giờ ?

Nói đến gia-đình giáo-dục của người mình hiện thời lại thấm tưởng đến cảnh gia-đình giáo-dục khi xưa ; so-sánh với nhau, sự giáo-dục ngày nay chưa chắc có phần tấn-hóa hơn thuở-trước vì người mình đối với giáo-dục thật lạnh-lẽo, lợt-lạt quá. Ai ai cũng chỉ trông vào một, tay Chánh phủ dìu-dắc con mình, phú mặc nên hư ; trừ các hàng giáo-viên, các nhà viết báo, cùng các bậc thức thời, thì còn mấy ai để ý xét đến, tìm phương-pháp cho chánh-đáng, để ý đến làm chi cho nhọc công? mỏi sức ?

Tục ngữ Tây có câu: « mi hãy giúp mi, trời sẽ giúp mi... » mình không lo cho con mình, rồi trở-lại trách-móc thầy cùng nhà-nước, nghĩ cũng lạ thật !

Cha mẹ Annam ta chỉ biết « cha là trời mẹ là đất ».

Dạy con chỉ biết dùng roi, theo câu : « Thương con cho roi cho vọt, ghét con cho ngọt cho bùi... » chớ chẳng rõ rằng dân Nhật-bổn không dùng roi dạy con, mà con của Nhựt-bổn về phần đức-dục và trí-dục chẳng thua kém con của người các nước.

Nay phong-dao ta có câu rằng : « *Có con lo liệu cho con, có chồng phải gánh giang-san nhà chồng.* »

Lo liệu cho con ? Thế nào ? Ai ai cũng đồng thính trả lời rằng : « Phải nuôi-dưỡng nó cho tử-tế ! » Vâng ! xin hỏi : « nuôi con nghĩa là gì ? ».

Phải lo cho nó ăn no mặc ấm chăng ? Phải lo cho nó khỏi lạnh, khỏi rét chăng ? — Phải ! song sánh cách nuôi con như thế, không khác chi cách nuôi lợn ?

Nuôi con thật chẳng phải nuôi lợn, mà phải — Ấy là đâu cần nhứt — rèn-đúc tinh-thần nó, sửa-sang nhân cách nó ; điều-dắc tư-tưởng nó, hầu mong cho nó nên người, thật là người giúp ích cho nhà cho nước, cho chúng tộc.

VÂN-TRÌNH

HƯỚNG TRUYỀN

Tin nước Tàu

Chánh phủ Quảng-đông mới điện cho lãnh sự hai nước (Pháp Anh) rằng họ sẽ cử một hội đồng khảo xét và chuẩt vấn về việc rối loạn ấy sẽ gồm có các quan thẩm án, các nhà thương mãi, các người nhà quê, các người buôn gánh, những kẻ làm đại biểu cho các thơ thuyền. Họ nói rằng sẽ mời lãnh sự Đức, Hoa-kỳ và Nga đến dự hội.

Những đều nước Tàu yêu cầu

Chánh phủ Tàu yêu cầu Anh Pháp rằng trong khi ba nước đương hội nghị thì tàu binh của Anh, Pháp, Nhựt nước phải dang ra xa hải phận nước Tàu chỉ để lại hai cái máy bay để vận tải thơ tín vản lai thôi. Họ yêu cầu Anh phải nhường đất Shameen cho chánh phủ Kooangtouw kiểm duyệt và phải thường mạng cho những người Tàu đã bị hại và trọng thương.

Tin Mãn Châu

Cuộc hội nghị về việc làm hai con đường xe lửa ở đất Nam Mãn Châu và đất Oussouri sẽ mở tại Harbin.

Hongkong

Các đường điện thoại đều đứt ngan. Chánh phủ Hồng-mao cấm không cho thông tin ở Hồng-kông với các xứ ngoài. Trước khi thông tin cho ngoại quốc chánh phủ đều kiểm duyệt trước.

Shan Si

Khắp miền Bắc nước Tàu nhơn dân đều oán trách Trương-tác-Lâm. Vô quốc binh độ tam sư quân bị quân ở Shan-Si đánh thối lui hơn 150 ngàn thước nay đã lui về Bắc-kinh.

Ngan-Houei

Tỉnh trưởng bỏ chạy. — Tỉnh trưởng bị thương hơn năm ngày nay đã bỏ Ngan-king chạy trốn ; vị Tỉnh trưởng kế nhậm cũng chạy sang Nan-kin. Bọn khỉ loạn chiếm thành nhưng cũng không đủ sức chống giữ quân ngoài. Nhơn dân vẫn được yên ổn, việc trong thành phố có hội đồng kiểm soát.

Tai ruan

Những quan lại của Chánh-phủ ở Shan-Si, Tchingtou Sse-tchouen bị thích khách rất nhiều.

Sse-tchouen

Vệ quốc binh bại trận. Tướng Yuang Son làm thời Tỉnh trưởng ở Sse-tchouen đã đánh đổ quân Chánh phủ Bắc kinh.

Bắc-kinh

Trương-tác-Lâm đã hạ lịnh cho đạ đô đốc quân Đông-tam-tỉnh đến Bắc kinh bách Đoàn-kỳ-Thoại phải tứ chức tam thời Tổng thống.

Tchély

Con Trương-tác-Lâm đã được cử làm Tỉnh trưởng tỉnh Tchély.

Trong nước Tàu đều rối loạn

Các tỉnh đều không chịu mạng lịnh Trương-tác-Lâm, ở Shan Si quân tỉnh đã xung đột với quân Chánh phủ, ở Setchouan quân lính đều theo tướng Yuangsen trở đánh lại quân Chánh phủ; ở Nganhoui Tỉnh trưởng bỏ trốn.

Kouangsi

Trong tỉnh đầy giặc cướp, những kẻ dấy loạn mới mua được súng ống rất nhiều.

Canton và Yunnam

Binh Đường kẻ Nghiêu ở Vân nam bị Lý-triệt Quân vây kín. Nhơn dịp ấy Đường đã cướp lại thành Long Tcheou và mấy đồn trọng yếu giáp giới xứ Bắckỳ.

Quốc dân hội

Ngày 18 juillet nhơn dân ở Bắckinh hội lại rất đông.

Gạo xuất cảng

Haiphong. — Từ ngày 1 Juin đến cuối tháng Juin gạo chở sang Pháp được 2.101.500 cân tây, tấm 62.000 cân lúa 400 cân.

Sang Hongkong

gạo trắng :	22.046.306	cân tây.
Tấm	228.160	id.
Sang Nhựt		
gạo trắng	109.164	id.
gạo lức	250.000	id

Nhựt bổn thiếu bột mì

Nhựt bổn mua rất nhiều bột mì hoại quốc nhứt là bột mì Singapour. Người ta đoán trước rằng bột mì hút lên thế thì giá gạo không nay thì mai cũng cao. Các nhà máy xay Nhựt bổn nay nhận có 300000 tấn lúa mì, mà vừa đủ dùng trong tháng Juillet kỳ mà thôi.

Gạo Xiêm xuất cảng

Lúa mùa năm nay bên Xiêm cũng như năm ngoái, lúa gạo lên giá, mọi nơi không tải đến Bangkok được, số gạo xuất cảng kém hơn mấy năm trước nhiều. Các nhà bán gạo xuất cảng của người Tàu đều bị lỗ, các nhà máy xay đóng cửa lần lần. Người bổn không có gạo bán, kẻ mua không tiền mua, người người đều than van. Bang buôn bán gạo năm nay không được phát đạt. Lúa ở các tỉnh chở tới Bangkok trong tháng Mai được 75 000 tấn (tháng Avril đến 104000) giá từ 9 đến 139 ticaux (trong tháng Avril lúa chỉ có 123 đến 132 ticaux là cùng).

Trong tháng Mai gạo xuất cảng được có 2.077.000 tạ giá 14.198.000 ticaux. Trong tháng Avril gạo xuất cảng đến 2 262.000 tạ trị giá 15.485000 ticaux. Giá gạo trong tháng Mai mỗi tạ từ 9 đến 11 ticaux trong tháng Avril chỉ có 8,85 ticaux.

Các xứ ăn gạo Xiêm nhiều nhứt : Hongkong với Tàu 65,3 *l*,

Singapour (Tây gia ba) cùng các xứ thuộc giống Mã lai ở 21, 8 *l*,

Quần đảo Antilles ở Trung Mỹ 5,3 *l*,

Âu châu 3,5 *l*.

Pháp

Xuất cảng và nhập cảng. Sáu tháng đầu trong năm 1925 số tiền hàng hóa nhập cảng được 18.836.523 009 phật lang. Xuất cảng được 21.624 385.000 phật lang. So với số tiền hàng hóa nhập cảng trong sáu tháng đầu năm ngoái thì thua 1.017 000.000 phật lang mà xuất cảng thì hơn được 385 135000 phật lãnh.

Anh đóng thêm tàu trận

Nghị viện đã chuẩn y, hạng trong năm năm các xưởng chế tạo phải đóng cho xong 19 chiếc chiến hạm kiểu nhẹ lặng dùng trong việc chiến tranh sau nầy.

Ngỏ cùng ông Nam-Dương

TRONG L.T.T.V

Tôi mới trở lại chấp bút Đ.P.T.B. được vài bữa nay, nghe anh em nói chuyện ông có lòng cố-cập mà đỡ mấy bài trong L.T.T.V. lấy làm hân-hạnh lắm. Vì ngọn bút phê-bình nầy ra đời, thì chỉ mong có ngọn đại-bút nào chỉ giáo lại, song liếc rằng ngọn đại bút ấy chỉ là ngọn bút kiếm huyễn người trong khi cầm mặt; mà kiếm chuyện người trong khi đối mặt là đồ khiếp nhược «lâches», đã là khiếp nhược thì trông cũng chẳng nên kể nó gì, nhưng tôi cũng để ý lục những bào cũ coi những lời thung châu nhã ngọc của ông thế nào, mà lục cùng giở rất cũng chẳng thấy cái danh hiệu Nam-Dương tiên sanh đâu cả. Vậy xin ngỏ lời để ông biết, nếu ông có lòng cố-cập, mà muốn mượn tờ L.T.T.V. làm nơi khi thì hãy ra mặt đi, mà ra mặt rõ ràng như cái tên kỳ sau nầy!

TRẦN-HUY-LIỆU

Cử Hội-đồng Quản hạt

Chiếu theo nghị định ngày 18 juillet 1925, các cử-tri bổn quốc trong quận thứ ba (Bentre, Gocong, Travinh và Vinhlong) phải tề tựu ngày chúa nhựt 9 août 1925 đặng bỏ thăm tuyển cử một vị nghị viên bổn quốc Hội-Đồng quản hạt thế cho ông Nguyễn-văn-Phát, vì cuộc tuyển cử của ông đã bị huỷ.

TỪ QUÊ-NHÀ ĐẾN BÁO-QUÁN

Quê nhà ta ở đâu ? Quê nhà ta ở vũng Nam-định xứ Bắc-kỳ ; Báo-quán ta ở đâu ? Báo-quán là Đông-Pháp Thời Báo ở Saigon. — Từ Nam-định tới Saigon có bao xa, ngày nay mình đi cũng đã chán vạn người đi rồi, vậy thì còn lạ gì mà cùng hành-trình cùng du-ký, chẳng bỏ bày một trò cười, huống chi chuyến nầy mình không đi đường bộ lại đi đường thủy, đường thủy thì chẳng qua chỉ trời nước một màu, một lần bước chơn xuống tàu một lần bước chơn lên tàu thế là tới nơi rồi, còn có đều gì đáng ghi đáng chép nữa. Vậy thì mình viết ra đây, chẳng phải là hành trình, chẳng phải là du-ký, chỉ là tỏ cái cảm giác-cảm tưởng trong khi đổi cảnh sanh tình từ quê-nhà tới báo-quán đó thôi !

Sáng ngày 2 juillet 1925 là ngày bước chơn ra đi, đối với người nhà đều có lời giao hẹn trước không những không được tiễn chơn ; lại cái thì giờ gần đây cũng không được gặp mặt, cho hay cái giọt nước mắt khóc trong lúc phân ly, vẫn biết chỉ là giọt nước mắt của kẻ tầm thường, chớ người anh hùng không khi nào nhỏ giọt nước mắt vào chỗ đó, song cái tánh đa sầu đa cảm, đối với gia-tình, đối với gia-cảnh, dẫu trông những cỏ cây ngoài vườn, mèo chó trong nhà, cũng hình như tưởng-tượng thấy cái vẻ nó nhình mình trong khi sắp đi xa và lâu mới lại được gặp. Ấy đối với loài vật vô-tri còn thế, huống chi đối với người nhà thì cảm động xiết bao ! Vì vậy cứ lâng lặng ra đi, đến cả mấy người bạn thân cũng không muốn gặp, mà hễ gặp người nào thì nó hình như có cái ma lực gì làm cho cứng cỏ nghẹn họng nói chẳng nên lời, hai mắt nhình nhau dường như tỏ nét ý nhau, có muôn vàn những nỗi âu yếm nhớ thương mà không tiện nói ra không thể nói ra được... Thế mới biết cái tánh an-thổ-trọng-thiên vẫn là một cái tánh tự nhiên của người mình, dẫu ngoài miệng vẫn nhảo những câu « bốn biển làm nhà » cùng « đi cho biết đó biết đây », song lâm đến cái lúc « dứt áo ra đi » thì cũng không khỏi lưu chút tình bịnh-rịnh vậy.

Từ Nam-định tới Haiphong, cũng không có gì đáng kể, nhơn đi lỡ chuyến tàu, phải nằm chờ ở Haiphong hết mấy bữa, có ý quan-sát cái trạng-thái sanh hoạt ở thành-phố Haiphong, thì rõ ra một thành-phố lao-động, vừa mới sáng trông ra ngoài đường, đã thấy muôn ngàn những bọn thợ-thuyền kéo đi làm các sở, còn những hạng công-tử tiểu thơ ăn chơi thì dẫu ở nơi đô-hội phồn-hoa nầy mà cũng ít thấy, cái đó cũng thiệt đáng mừng, song cứ bình-tình mà xét, thì thành-phố nầy ngoài những hạng lao-động chân dầu làm ăn ra, không có một cái tinh-thần cao thượng gì ; không có một cái nhã-thú thanh cao gì, nên nhơn vật cũng tùy theo với cảnh-thổ, so với thành-phố Hanoi thì khác nhau xa lắm !

4 giờ chiều ngày 7 Juillet, tàu Commandant Dorisé bắt đầu từ Haiphong chạy đi Saigon, ký-giả cũng là một người hành khách trong chuyến tàu đó, khi tới giờ, tàu cất cầu chạy, mà bên tàu Hảiphòng còn treo ra cái bức tranh đôi bạn thiếu-niên : một người thì dựa lan-can tàu trông xuống ; một người thì đứng dưới cầu tàu trông lên ; tay không vẫy, miệng không nói, mu-soa không vẻ vẩy, mũ không cất, chỉ đứng sững mà nhìn nhau, thỉnh-thoảng lại sẻ lấy khăn mu-soa lau nước mắt, mà khi lau nước mắt lại không muốn cho nhau trông thấy, tới mãi khi tàu chạy một quảng dài, mắt đã hoa, đôi bóng đã lờ mờ, bấy giờ mới lững thững trở vô khoang tàu nằm vật trên cái ghế, chả nói độc-giả cũng biết rằng người dựa lan-can tàu là ký-giả ; mà người đứng tại cầu tàu đó là người bạn thiết của ký giả; nguyên khi ở nhà ra đi ký giả đã không muốn gặp bạn, song bạn vẫn gang-tất không nở dời, theo ra tới cầu tàu Hảiphòng là nơi hiểu nước mình mông, giận không có cánh mà bay theo nên mới chịu trở lại vậy. Nhơn hồi tưởng trong đời người bảy, tám mươi năm, một lần từ biệt, mấy độ sanh-ly mà mỗi một độ sanh ly là mỗi một độ bạc đầu, những khi người đi kẻ ở ngổn-ngang bồi-hồi mà người chủ-động trong tấn kịch đó nếu không nhỏ một giọt nước mắt, thì anh hùng đâu chả biết, song có lẽ cũng là người gỗ đá thì mới có thể cầm lòng đặng vậy.

Từ Hảiphòng ra Đồ-sơn, rồi ra biển, từ đó nước mây man-mác, trời-biển một màu, trông vời cố-quốc biết đâu là nhà, thì đau lòng lưu-lạc càng như gợi mối sầu cho khách hồ hải phiêu-lưu, mình tự hỏi mình ra đời mới hơn vài mươi năm, mà tự năm lên 5 tuổi tới giờ đã là cái thận lữ khách, chỉ đôi khi mới được viếng cảnh gia-san, nhưng chưa vui sum-hiệp đã sầu chia phuôi, rồi! Khách đi tàu vì phong cảnh đổi khác, nên cái cảm tưởng cũng theo phong cảnh mà đổi khác, có lúc vui, có lúc tẻ, có lúc thư-sướng, có lúc buồn-tanh, mỗi khi cửa biển chiều hôm, thuyền ai thấp-thoáng cánh buồm xa xa, thì xui nên cái lòng nhớ cửa nhớ nhà, nhớ quê-hương phần-mộ, nhớ bạn-hữu anh-em, bao nhiêu cái chí năm châu bốn biển hình như tiêu ma mất cả, buồn-thảm biết dường nào ! Vậy mà khi buổi sáng thức dậy, trông thấy một vầng đông-ô đỏ chói, từ mặt biển nhô lên, ánh sáng tia-lua, hào-quang sáng quắc, cái khí-tượng lớn-lao, cái khí-thế hăm-hở, sắp tỏ mặt ra mà chói-lọi khắp địa-cầu, thì gan-dạ của kẻ thiếu-niên mãn nóng, của kẻ nhiệt-thành, cũng như sôi như dục, muốn ghé vai mà gánh lấy cái trách-nhiệm [illegible] trang biết là đường nào ! Lại thỉnh-thoảng tàu đi qua thấy một ngọn núi đột-ngột giữa khoảng biển rộng mênh-mông, đã mấy trăm mấy ngàn năm nay, ngọn sóng xô đi sát lại, mà vẫn đứng vững trơ-trơ, không hề suy chuyển, khác nào một anh tráng-sĩ xung đột với đời, trải bao nguy-biến, trải bao oạn-nạn, mùi đời đã nếm tô cả lưỡi, đường đời đã đi mòn cả gót ; bao nhiêu kẻ tiểu-nhơn lập mưu phá hại ; bao nhiêu lũ lăng xanh thả dọng giềm-pha, mà cái chí siêu-việt cái gan nhẫn-nại, vẫn trơ như đá vững như đồng, ai lay chẳng chuyển ai rung chẳng dời, kiên-nhẫn biết là dường nào !

Ấy cái cảm-tưởng của người ta thường theo với cảnh-hướng như thế, nhưng đó là nói về những khách hữu-tình, chớ những khách vô-tình thì dẫu gặp cảnh-hướng nào cũng đã hỗ dễ biết thế nào là tình, là cảm ! — Tàu chạy có ghé bến Tourane, tục kêu là cửa Hàn, chứ nho là Đà-Nẵng, tôi nhơn có hỏi mấy người khảo-cứu coi cái tiếng Tourane nầy do đâu mà ra, thì cũng chưa sĩ tìm ra được, cho hay cái thời-đại « Tây-Nam-đảo-bằng » nầy, không những nhơn-dân, mà cả đến san-hà cũng lâm cái ảnh-hưởng lạ lùng nhỉ... ! Ở đây phong cảnh sơn thủy thì thiệt đẹp, song ngó đến nhơn-vật, thì không biết nội-dung thế nào, chớ ngoại-dung thì nghe ra còn lôi-thôi lắm ! Phố-xá cũng không lấy gì làm đô hội, về phần thương-mãi kỹ-nghệ coi rất sơ-sài, đi trong phố gặp những hạng áo lam bài ngà cũng nhiều, cho hay gần cái cảnh-thổ đó-đó cũng có khác !... — Tàu đậu một lát rồi lại bắt đầu chạy, những người làm trong tàu nầy toàn là người Bắc kỳ, các ông cái bổn-lãnh học-thức dẫu không có mấy, nhưng vì đi xa lịch-duyệt nhiều, nên cái thái-độ cái nhơn-cách so với những hạng người cổ-lậu thì thiệt khác xa, lại quí nhứt là đối với những khách đi tàu là những kẻ đồng-bào với mình thì lại ra dáng âu-yếm che-chở cho lắm, mỗi khi thấy những người nhà-quê đi tàu có những sự khờ-dại, sợ mất thể-diện với người ngoại quốc tức là những người Tây ở tàu, thì các ông lại ra vẻ thiết-tha đau-xót lắm, anh em đông cửa bảo nhau, bình-vực quyền-lợi cho nhau, đều do một tấm chơn-thành chớ không như những kẻ ái-quần ái-chưởng giả hiệu khác, tâm-sự thì thế, còn kiến-thức cũng khá, các ông cũng

Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74)
tặng cho Kho Sách Xưa của Quán Ven Đường.

không cần phải coi sách coi báo gì, chỉ vì đi Âu đi Mỹ luôn, nên bài học hằng ngày nó bảo vô tai nó in vô mắt, làm cho phần lịch-duyệt kiến-thức càng ngày càng cao mãi lên, nên mỗi khi công-chuyện nhàn-rảnh, nghe các ông nói chuyện cũng toàn là những chuyện thế-giới, và phê-bình nhiều câu nghe cũng đích đáng lắm. Thế mới biết có đi xa cũng có hơn, chẳng bỗ với những kẻ đầu ngỏ trở lại làm một thế-giới, rồi cũng chê, cũng khen, cũng nghị, cũng luận, mà toàn một màu « ngao lòng nói hớt » cả. Ký-giả nhiều khi nói chuyện với các ông nhơn lại được biết các tàu chạy biển trong Đông-Pháp nầy, không tàu nào là không có phần nhiều người Bắc giúp việc, cho hay cái can-đởm đi xa làm ăn của người Bắc nếu được tự-do đi-lại thì mạo-hiểm nhẫn-nại có kém chi anh Tàu ! Mình lâu nay xông-đột trường đời, giao-tiếp hằng ngày, chỉ thấy những lũ điêu-ngoan phản-phúc, xanh vỏ đỏ lòng, lá mặt lá trái, thân đó mà phận ngay đó ; bề ngoài thơn-thớt nói-cười, mà bề trong chứa-đào mưu giết đồ ; nịnh-hót chỗ nầy, gièm-pha chỗ khác, những loài heo-chó đeo lốt người, dầu lấy nước Đông-hải mà rửa cũng chưa sạch hết được cái dạ hôi-thối, trông càng đợ mắt ; nghĩ đà buồn lòng ; không mấy khi gặp những bậc « giang-hồ hảo-hớn » như thế nầy, tánh-tình ngay-thẳng, ngôn-ngữ phóng-khoáng, mà đem dạ mến-yêu !

Tàu tới bến Saigon nhằm 11 giờ trưa 11 juillet, tánh cả người xưa, bấy nay gặp mặt, cái lòng nhớ quê hương xứ-sở cũng bớt dặng một vài, rảo bước bước lên báo-quán, cùng chư-đồng-nhơn tay bắt mặt mừng, sự vui-vẻ kể sao cho xiết, nhơn vội-vàng hỏi đến tình-hình tờ báo, thì các bạn trả lời rằng : « báo của ta bấy nay không được những bọn hạ-lưu hoan-nghinh, vì không có những thời-sự mách-qué ; không được những trai gái điểm dáng ngâm-vịnh, vì không có những động dâm-bôn ; không được bỡ trên tán-thành, vì không biết nịnh-hót ; nhưng dầu thế nào mặc lòng, những người thượng-lưu trí-thức trong xã-hội ta vẫn công-nhận là một tờ « dân báo » ; nhơn lại hỏi đến chuyện bấy nay tôi vắng mặt, đối với báo-giới xứ ta có điều tiếng gì không ? Các bạn thuật lại cho nghe. Tôi cười mà nói rằng : « những người ấy cũng là anh em tôi cả đấy ! Nếu có lý-thuyết gì phản-đối cho này ra chơn-lý thì cũng là một sự hay, song tiếc rằng phản-đối không ra phản-đối, mà là nói xấu trong khi vắng mặt là đồ khiếp-nhược (lâche) ; đồ khiếp-nhược thì còn đáng kể làm chi ! Những hạng người ấy so với cái gan con chó dữ cắn người trước mặt thì còn kém nhau xa lắm ! Nói xong, các bạn cùng nhau cười xòa !

TRẦN-HUY-LIỆU

Đá banh

Chúa-nhựt 19 juillet 1925.

Bữa nay trời nắng sâu banh khô ráo, những tay mộ cuộc đá banh tròn, y lệ cũ, tới xem đông nức.

Từ 4 giờ tới 5 giờ hội Donai đá với hội Tândịnh có M. Thơm làm giám-cuộc. Tội nghiệp cho hội Donai thì thôi, không biết chiến tướng mắc đi trần ai nào, mà bữa nay ra sân có 7 vị. Có người làm hơi mặt thạo việc thổ tháo dám nói rằng hội Donai có ý khinh khi hội Tândịnh nên không đem binh chi nhiều, đứng chặt sân, và tốn nước chanh của hội.

Trong nửa giờ đầu Donai bị đạo tiền-phuông của Tândịnh công kích rất dữ tợn, làm cho đạo trung quân hậu tập ngăn đỡ hết hơi, mà thành lũy cũng rung rinh, đạo binh 7 người gần đổ.

Tuy vậy chớ cũng nhờ trời ngó lại, khiến cho tiền-phuông Tândịnh đá trợt lớt hai bên cửa thành làm cho công chúng ở ngoài lấy làm tiếc quá.

Nghỉ uống nước chanh rồi bên Donai biết cự không lại nên sai sứ cầu hòa, bên Tândịnh chịu liền vì khỏi thất công chiến tướng.

Từ 5 giờ đến 6 giờ, hội Chợquán đá với hội Oxygène có M. Paul Thi làm giám-cuộc. Hội Oxygène bữa nay tỷ quá nên nội nửa giờ đầu đã mở hoát cửa thành mà rước ba trái banh của hội Chợquán. Qua nửa giờ sau, bên Oxygène có đem banh xuống hai lần mà đá ăn trợt hết. Bên Chợquán thấy Oxygène thua đã ba bàn, nên không muốn ăn thêm, chỉ đá cầm chừng đợi cho mãn giờ mà giải giáp.

Cuộc tranh Challenge K. H. T. O. đã mãn rồi, mỗi hội đá 6 lần, hội nào được bao nhiêu bon tôi xin biên dưới đây cho khán-quan tường tất :

Giađịnh	:	18 points
Chợquán	:	13 —
Arsenal	:	13 —
Tândịnh	:	12 —
Oxygène	:	12 —
Donai	:	10 —
Banque	:	6 —

Coi số bon thì thấy Giađịnh đã đoạt được bình đồng K. H. T. O. rồi. Bây giờ hội Chợquán với Arsenal đồng bon vậy đến ngày chúa-nhựt 26 Juillet nầy Chợquán với Arsenal phải đá lại với nhau mà tranh cao hạ, ai ăn thì đứng hạng nhì lãnh bình đồng của Đ. P. T. B. còn ai thua thì đứng hạng ba cũng rinh được tấm bằng đồng của C. L. B. vậy.

Khi tranh hạng nhì xong rồi thì kế hội L'Etoile de Giađịnh đá với Sélection annamite (Revanche du match du 14 Juillet).

Đúng 6 giờ mãn cuộc, phát bình đồng cho ba hội : nhứt, nhì, ba, và ngợi khen chiến tướng của bấy hội.

V. H.

Nam-nghĩa-lợi dit Thai-son-qua

DENTISTE

ANNAM TRỒNG RĂNG

110, BOULEVARD BONNARD, 110

Chợmới — Saigon

Đông-Pháp Thời-sự

SAIGON

GIÁ BẠC

Kho nhà nước ..... 11 f. 80

Đông-pháp Ngân-hàng (Banque de l'Indochine) 11 80

Trung-hoa Công-nghệ Ngân-hàng (Banque Industrielle de chine) 11 80

Hongkong et Shanghai 11 80

Chartered Bank 11 80

GIÁ LÚA GẠO

Giá bao một trăm kilos chở đến sở [illegible] và cái bao nữa :

Vĩnh-long	5 $ 85	tới 5 $ 95
[illegible]	6 05	— 6 15
[illegible]	6 00	— 6 10
[illegible]	6 10	— 6 20
[illegible] (Trắng)	5 65	— 5 75
[illegible]	5 30	— 5 40
[illegible]	6 00	— 6 10

Giá giấy Quốc trái Đông-Pháp : 51 $ 40

TÀU ĐI CÁC NƯỚC

TÀU TỚI

Chiếc Azay-le-Rideau ở Marseille bửa 23 juillet sẽ qua tới.

Chiếc Compiègne ở Trung Huê và Nhựt-bổn bửa 24 juillet sẽ qua tới.

Chiếc Paul Lecat ở Marseille bửa 29 Juillet sẽ qua tới.

TÀU CHẠY ĐI

Chiếc Paul Beau bửa 18 Juillet sẽ chạy qua Singapore.

Chiếc Azay-le-Rideau bửa 26 juillet sẽ chạy ra Tourane và Haiphong.

QUÀ THIỆT ! TỐT THIỆT ! RẺ THIỆT !

Tôi nghe đồn, nhơn lên Saigon hỏi thăm và chịu khó một ít bước kiếm tiệm M. FRANÇOIS Sự, 76 Rue Vannier (lối giữa dãy phố chà bàn vải chợ cũ) dặng mua hột xoàn, thì quả y như tiếng đồn, hột thiệt nhiều, đủ thứ, nước thiệt tốt ; đồ nữ trang kiểu vở khéo lắm hơn hết ! Mà lại rẻ, nên mua đem về họ này tôi bán lại kiếm sở hụi chuyển sau..... Vậy có mấy lời tặng khen và giới thiệu tiệm M. François Sự đáng tin cậy lắm.

ÔNG ĐỐT BẮC NON

Saigon. — Tên Nguyễn-văn-Mẫn dit Mẫu, 18 tuổi làm cu-li trong sở thú chung một sở với tên Văn-Thi. Tên Văn-Thi có một đứa con gái, tên là Thị-Ngân, năm nay mới 9 tuổi, song sạch sẽ dễ coi. Mỗi bữa tên Mẫn ngó thấy con Ngân thì có ý thèm, muốn... muốn hết chước ong đót bắc non, nhưng còn sợ bắc không chịu nổi. Lửa tình dồn dập qua ngày 12 Juillet lối 8 giờ thừa lúc vắn mặt tên Thi, Mẫn mới lòn vô nhà cà rà ôm ngan hông con nhỏ mà nựng ! Con nít mà biết gì, nó bèn la lên, cha nó chạy về nắm chóp đứa dâm phụ rồi dẫn tới bót nhứt cho ông Cò làm giấy giải Tòa để treo gương cho kẻ khác.

Than ôi ! Dục-tình chưa thỏa mà tội-tình đã mang, nghĩ cho thân tên Mẫn lúc nầy cũng như chết mà chưa chôn, ăn năn đã muộn !

ĐẠO-HỮU XẤU HOẮC

Cholon. — Cô Lê thị Nhung, học làm mụ ở trong Dưỡng-đường Chợlớn mới đến bót mà thưa cô Nguyễn-thị Quan, 24 tuổi, cũng là học mụ với cô một trường song cô tánh xấu là ăn cắp của cô hết một số bạc 55 $ và đồ nữ trang giá đáng 104 $ 00 là khác.

Không biết cô phải chị em xích mích nhau rồi cô Nhung chẳng tưởng tình bạn đồng song, kiếm cớ hại cô Quan mang nhục, hay là bàn tay cô Quan nhám xám, bảo hại cô Nhung đã mất tiền lại còn mất đồ chưng diện đáy sửa.

HẢO NGHĨA

Tràvinh. — Anh em chúng tôi là người Hoa-kiều sanh nhai nơi hạt Tràvinh, kẻ làm công người buôn bán, mà phần nhiều là người giúp việc cho lò rượu công xỉ Tân-đồng-xương ở làng Thanh-lễ. Anh em chúng tôi muốn cho phương tiện sự đi sớm về tối nên chi cất nhà dọc theo 2 bên đường vô tiệm rượu, 2 giãy ước được năm, sáu chục cái. Anh em chúng tôi cũng tưởng là chỉ-lụt làm ăn chắt lót chút ít tiền dặng cô nuôi vợ con no ấm được, ai đó đâu thình lình trong đêm 20 tháng tư lối tám giờ người người đang an giấc, bỗng nhiên nghe người la lửa lửa ! Nghe la mở cửa ra đòm coi lửa ở đâu cho biết thì thấy ngọn lửa cháy rất cao nơi nhà tên khách may máy kêu là Từ-Hữu, vì nhà nầy ở nhằm trung gian, nên làm liên lụy hết cả 2 xóm, phần thì nhà lá hành hao, cháy thôi rất là kịch liệt, sở Tuần cảnh có đem vòi rồng và M. Raffalli quan Tuần-Thành đốc sức cho người cứu chữa nhưng cứu cũng không kham, vì chỗ ấy không có nước nhiều, và phần nhà lá cất liền tiếp dầu vách với nhau nên chi lửa bắt cháy cái nầy sang cái nọ không đầy 3 giờ đồng hồ mà hai giãy nhà hơn 6 chục cái đều phải hóa ra tro bụi ! Hỡi ôi ! Trong lúc ấy tiếng kêu trời nghe thôi inh ỏi, tiếng than khóc thấu đến cửu trùng, rất thương hại cho anh em chúng tôi sự nghiệp điêu tàn, cửa nhà sạch bách, bao nhiêu vốn liếng bấy lâu chắt lót nay bị ngọn lửa vô tình mà phải đi dời nhà ma, nào heo cút, nào gà vịt chết thối vô số mà kể, con súc vật nào mà chạy khỏi thì cũng bị phỏng mình, đỏ mặt, cháy nám da, rất lấy làm thương hại.

Sự hư hao tính phỏng... ngàn nguơn bạc. Trong lúc lộn xộn, cũng chẳng thiếu chi kẻ bất lương tàn nhẫn, thừa cơ hội tốt của họ mà giành giựt sang đoạt của những người bị tai nạn cũng bộn bộn. Hỡi ôi ! đồ đạt trong nhà chuyển ra bao nhiêu thì có người tiếp lấy cất giấu bấy nhiêu, mà đến chừng xong việc rồi nào thấy có ai mà trả lại, trong lúc lộn xộn, ai có rảnh đâu mà nhìn mặt từng người, hỡi ôi !

Khá tuy trong lúc cấp kỳ tai biến như thế cũng có kẻ bất lương đường ấy mà cũng có người hữu tâm dường nầy ân đức đáng gọi xương tạo dạ.

Số là M. Từ-hồn-Tú làm Tổng lý cho tiệm rượu Tân-đồng-xương, đoái thấy anh em chúng tôi bị cháy nhà như chim kia mất ổ, ngài động lòng thương, kêu hết anh em lớn nhỏ, nam phụ lão ấu đến mà cho tá túc trong công-xỉ rượu một đôi tuần, ngài lại nết lòng châu cấp cơm nước, thuốc men cho những người mắc nạn, đã vậy ngài lại còn xuất ra một số tiền mấy trăm nguơn bạc mà phát phát cho mỗi người bị sự hiểm nghèo nầy. Thật là ơn đức ấy còn trời còn đất thì ơn nầy chúng tôi còn ghi.

Ngài sợ e bấy nhiêu đó còn chưa đủ, ngài lại đi đốc sức mấy vị Bang trưởng khách trong cha chúng tôi đứng ra quyên tiền kêu gọi nhiều trong xứ mà phân phát thêm cho anh em chúng tôi. Quan Chánh chủ tỉnh rất vừa lòng, nhơn nghe qua các Bang trưởng vào xin phép ngài phê liền chẳng chậm. Tỉnh đáng cho con dân sống bái thay, đáng cha mẹ dân thay. Còn một bên Hương chức làng sở tại lại rất sốt sắn nữa, các ngài M. Cai-tổng Trôn và ông chủ Hùng kiếp các bương-chủ khác nữa, chẳng quản nhọc-nhằn lao khổ, chẳng quản dị-chướng đồng chuồng, hai ông nói trên đây thấy tai nạn mà cảm thương đồng loại ra gánh vát sự cực nhọc, đi quyên tiền hai bên phố, các sắc dân, kẻ ít người nhiều rồi lại một cái liasse rất minh bạch đưa anh em chúng tôi tới mà phân phát cho kẻ ít người nhiều thật là ơn nghĩa nầy hai trời khó sánh, khó biết sao báo đáp cho kham. Anh em chúng tôi có nghe thành hiền xưa có nói rằng : Cứu nhơn nhứt mạng thắng tạo thất cấp phù đồ (Cứu người một mạng bằng lập bảy cái chùa) vậy thì anh em chúng tôi chẳng biết phương chi báo đáp cho vừa, chỉ biết đốt hương giữa trời mà cầu chúc cho quan chánh Chủ tỉnh Tràvinh bình an quới thể mà vững trấn bốn hạt luôn luôn, và mấy vị quí chức trong làng Long-đức mà thứ nhứt là Tổng chánh tổng Trôn và ông chủ Hùng cho dồi phước thọ tăng long, thống quan tấn chức vậy.

Một đám dân Hoa-kiều bị hỏa tai đốn [illegible]

MỘT CON SÂU ĐỘI RÁT BẠO TÀN

Mây ngàn dặm nơi bể khơi
Xin quan trên ghé mắt ngó
Gỡ tai ách cho sanh linh

Cầnthơ. — Khốn nạn thay ! Hễ đời cuối vào mình chứng nào thì chẳng biết làm [illegible] cái hạng người già mang cảng nầy sanh [illegible] nhiều chừng nầy. Cho nên tục điểu Lang có câu : « Plus on est civilisé, plus on devient barbare » rất nên đúng đắng. [illegible] thì hạng người như vậy nghĩ nó sống [illegible] chẳng dám chớ chẳng ích chi cho nhơn [illegible] xã hội, mà lại còn làm cho luân thường [illegible] ngày một lụng bại suy vi, đạo lý một [illegible] một thêm điên đảo. Gẫm lại hạng người [illegible] thế còn thua sút loài cầm thú giúp ích [illegible] bằng ngày lắm đó.

Bởi thế trên cảo mặt báo hằng ngày thường thấy nhiều ông vì máu Lạc Hồng nên [illegible] phen dề lời nhục mạ mắng chửi loài [illegible] kiếp đó nhưng có thấy lũ nó nao nùng [illegible] nào. Tròn mông sao bể có loại đó nó mọc [illegible] đâu thì xin Nhà nước bỏ tù hay là đi phương chi mần nhiệm mà tận sát chúng [illegible] thì mới có thể bảo toàn lấy nền phong [illegible] của quốc dân đặng. Nay tôi xin thuật chuyện con sâu đội cho chư khán quan [illegible] lắm.

Trải mấy thu dư trong làng P. H. mà Hậu giang có nổi lên một con sâu đội [illegible] nên độc ác. Sâu nầy chẳng phải như sâu [illegible] mình mẩy đông rong đông rêu như [illegible] đồng loại ở miệt Camau, Rạchgiá đâu. [illegible] ăn mặc tử tế như người thường, đầu hớt [illegible] rẽ (brosse carrée) mặt mét mét như mặt mài áp vì nó có bịnh [illegible]... (Độc dưt câu [illegible] xin chư độc giả chớ tưởng cho tôi lạc [illegible] bấy xem suốt bài mới thấu đáo ngọn ngành bởi sao tôi đem người nầy ra mà so sánh với loài súc vật. Ấy cũng chẳng qua là nó ăn không khác nào loài cầm thú nên tôi phải [illegible]... Chư độc giả lim tâm và miệng cho [illegible] nghiệt súc nầy thường hay cậy quyền thế [illegible] xưng xáng ở trong làng nầy. Nhưng nó [illegible] nhiều dân tôi phong bại, tục nhơn tôi vì [illegible] đồng chúng vì dạ nhiệt thành chẳng [illegible] kết oán gây thù xin ông Chủ bút *Đông-Pháp Thời-Báo* vui lòng ấn hành bài [illegible] ngỏ mông quan trên thấu đáo nỗi niềm [illegible] độc giả chư tôn ra ân công luận giúm.

Con ác thú nầy thường hay cậy thế lực [illegible] nó mà làm nhiều đều hủ lậu.....

Nhơn dân thấy đều ngậm thở người than, [illegible] thiết xỉ vì phải loài nhơn diện thú [illegible] nầy nhẫn lòng làm chuyện bạo tàn [illegible] kẻ pháp quan luật nước. Thương thay ! [illegible] nghiệp thay ! cho dám dân đen dá cô [illegible] mà lại mang chữ hàng vi, quanh năm [illegible] nương nào theo nghề nông, chơn lấm [illegible] bùn, cơm tô ngày đôi, con ở đợ, vợ áo [illegible] cánh tay, quần chồng lôi bấp vế, dầu nó [illegible] bạo cho mấy đi nữa, thì cũng phải cam [illegible] chết lưới tất dầu vì phận thấp thỏi nào [illegible] kêu rêu đến cửa công, quan trên đâu [illegible] nổi niềm cho mấy ngàn dân khốn khó [illegible] phen ôm thảm đắp sầu trơu cay ngậm [illegible]

Trong thôn xã nếu ai muốn ra tranh hơn [illegible] với nó, may nhờ trời phật phò hộ phòng [illegible] mũi hai mũi lao, thì nó chẳng nao nùng [illegible] nào, vì nó đã hưởng sanh khí trên bốn [illegible] dư năm, da nó dày bằng năm, bảy lớp [illegible] trâu phơi khô, bắt quá trót một hai cái [illegible], hoàn hồn trong đôi lúc, rồi nó trăm [illegible] nổng bùng Ngã-Bác hay là bùng Mái-nhà (1) [illegible] chùng ít lâu cũng trừng lên làm theo thói [illegible]. Còn ai bắt bạnh, làm chẳng lợi nó rồi, [illegible] nó vạch lá tìm sâu, thổi lông tìm vít, [illegible] ăn tươi nuốt sống mà rửa hờn.

Thương hại thay có mấy người khách [illegible] cư như D. H. V. Q vân vân... than van [illegible] xiết. Thấy nó chòn vòn đến nhà thì cũng [illegible] chư-cáo gặp hùm.

Còn ai muốn khỏi nó phá khuấy thì dầu [illegible] hay là mồng năm tháng năm cúng khi [illegible] tiệc mà đem rượu, trà, bánh, mức chi [illegible] thì nó sẵng lòng lắm và lại dụng cam [illegible] ngôn mỹ-từ cho xiêu lòng dân chúng dặng [illegible] nhờ mới hậu. Nếu ai đem cho nó một hộp [illegible] phấn to thì nó khoái lạc vô cùng, cũng [illegible] như cứu hạn phùng cam-vũ.

Trong làng từ thanh-mỹ chí ư bạch phát, [illegible] ai lại chẳng nhớ cái tội loạn dâm của con [illegible] nghiệt-súc nầy. Nhắc đến càng thêm ngán-ngẩm ! Rất tiếc thay ! phải chi lúc đó, ai có [illegible] quyền tước, khắt trên thẻ-lậu nó hai [illegible] chữ « Loạn-Dâm » cho thiệt to, rồi xin Nhà [illegible] nước bắt nó giam cầm nơi sở thú Saigon (jardin botanique) dặng cho khách tha-[illegible] nhương biết loài khốn-kíp, mà làm gương cho đoàn hậu tấn. Cạn xét cùng suy, rất đỗi [illegible] ngừa, bò cáu là loài thượng cầm hạ thú còn biết niệm tình nghĩa mẹ con, tránh nỗi bại [illegible] loại cang thường, suy đồi phong hóa : Rồi [illegible] lớn lớn thì tức nhiên nó tự xử lấy mình. Nhưng con nghiệt súc nầy không phải vậy. Nó lấy làm toại chí bình sanh lắm, và nó tưởng làm như thế dặng thỏa cái dục tình cho trọn kiếp phù sinh của nó vậy thôi. Ngoài ra ai cười trời kệ, ai chuổi mặc ai dầu danh nhơ tiếng xấu bia tạc mấy ngàn năm nó cũng không màng đến. Mà nó lại còn muốn xuất dương học thêm với người ngoại quốc cho đủ kiểu rành nghề dặng tránh khỏi miệng thế gièm-pha, rốt cũng trở về quê hương làm theo thói khốn nạn của nó mãi. Tội của nó theo ý ngu tôi tưởng khách kiều cư như D. H. V. Q. vân vân... than van chí xiết. Thấy nó chòn vòn đến nhà thì cũng như cáo gặp hùm.

Con ác thú nầy đã ô-tập mà lại hà-lạm một cách rất nên dử dội. Hễ nó trường lớn khỏi bãi rồi thì chăm hằm kiếm ít gói thuốc tây (tánh nó ưa thuốc Mélia lắm vì đã ngon và lại có hình xem ngoạn mục, bởi nó là chán chất mấy đời của Bùi-Kiệm để lại) và đồ tạp hóa dặng đem về bổ lao bổ dương. Tiệm nào mà khuyết mấy món đẹp của nó thì coi bộ mặc nó đàu đàu, làm tuồng như ai bán vợ đợ con của nó vậy.

Ngoài ra nó lại còn có tánh khác thường là nó hay mua đồ nửa chịu nửa thiếu. Ai ưa lòng mà hỏi nó thì nó hăm dọa : « Bọn nầy bộ muốn chết, không biết nhơn nghĩa chi cả, đã ít bữa đây rồi nó sẽ coi tao làm chi cho nó biết ». Còn ai sợ mà làm thinh dầu mấy năm nó cũng không nói đến. Từ Vàm chí ngọn, tiệm nào cũng chẳng khỏi mắc nó, có ai dám thốt đến chi. Bởi vậy, con buôn ai ai cũng than phiền rằng đã đóng thuế (patente) cho Nhà nước mà phải còn chịu tiền phụ trội riêng cho nó nữa. Nhà ai làm ăn hơi phấn chấn, thì nó bẻ bẻ lại mượn tiền hay là có trồng món chi vừa lòng đẹp ý nó, thì nó hỏi mua mà số tiền không nói tới ; nếu ai từ chối thì nó bày mưu nầy kế kia dặng làm hại. Sẽ thường hay dám dầu nầy, thọc đầu kia dặng kiện thưa với nhau, khiến cho đệ huynh đồng tánh thù tộc, bằng hữu lại lão nghĩa sơ giao bầu lỗi chút đỉnh c..... phải đời xưa thì đáng trừ di tam tộc xử bá đao hay là ăn trảm thì mới vừa lòng công chúng. Chớ nó là loài người cũng thịt cũng xương, cũng ăn cũng nói đủ đều, như ai, mà ăn ở sái tam cang ngũ thường, thì tôi cho nó đứng vào hạng cầm thú, chư khán quan xét ra cũng chẳng hợp chi.

Vả lại, đời nầy là đời thái-bình thạnh trị. Từ âu chí lão đều cùng hưởng chữ « Tự do bình đẳng. » Nhưng bấy lâu nay P. H. nầy sanh một con nghiệt súc như thế, mà thôn-giả phải nguyền sanh linh đồ thán. Từ đây chí nầy, tuy nó chẳng mưu hại tôi, song mắt tầng thấy, tai thường nghe nhơn dân rên siết lắm, đều không lẽ một mình tôi an hưởng sự thanh nhàn, đành để cho nòi giống mang đều tai ách. Tôi nguyện một lời : thà là nó mua hàu chất nắn hay là ăn tươi nước sống tôi, tôi cũng ngậm cười. Nên thổ thả đôi lời thành thật mong mỏi thấu đến tai mấy ông có quyền tước mở lượng bái hà, ra phương diệt trừ con ác thú nầy mà gỡ rối cho sanh linh.

TRẦN-NGỌC-ANH
Phú hữu Cantho

(1) Hai bùng nầy đều thuộc về làng sở tại.
(1) M. G. Rạch nầy ở tại làng sở tại.
(2) Chợ nầy thuộc về làng x. [illegible]

Lời rao

Một số vốn 80.000 quan để cho vay mà có thế vườn đất nhà cửa.

Có bán một cái xe hơi hiệu *Renault* 10 mã lực còn tốt lắm.

Xin hãy do nơi Bổn-quán mà thương nghị.

Muốn bán

Một dàng máy ép dầu có những :
1 máy chặt dừa
1 máy ép dầu
1 thùng dựng dầu
1 cái máy sức 45-50 ngựa

Bán giá rẻ, ai muốn mua, xin gởi thơ ngay cho M Nguyễn-thanh-Liêm, 52 Rue PellerinSaigon.

COURS DE DACTYLOGRAPHIE

NGUYEN-VAN-MUI

10, Rue Martin des Pallières, 10

En face de la gare de Dakao

SAIGON

Yết thị đấu giá

AVIS D'APPEL D'OFFRES

Lieu, date et heure de l'appel d'offres :

Le Jeudi 23 Juillet 1925 à dix heures au bureau de l'ingénieur en chef des Travaux Publics à Saigon :

Objet : Construction d'un réservoir d'altitude au parc de ballsage des Travaux Publics à Phu-An.

Importance approximative des travaux ..... 2 939 $ 54 + 2 611 f. 26

Cautionnement provisoire et définitif ..... 60 $ 00 et 1.000 f.

Bureau où le dossier peut être consulté :

Bureau de l'Ingénieur, Chef du Service de la Navigation, tous les jours, excepté les dimanches et jours fériés, aux heures ordinaires d'ouverture des bureaux.

TRƯỜNG HỌC

Huỳnh-công-Phát

SAIGON

Tựu trường : Sớm mai ngày thứ hai 17 Août 1925, nhằm ngày 28 tháng sáu Annam năm Ất sửu.

Kỳ tựu trường nầy, bổn trường mở dạy NĂM THỨ NHÌ BẰNG CẤP TOT NGHIỆP (2me Année du cycle complémentaire). Năm tới nữa sẽ có lớp 3me Année.

Hội thi CẤP-BẰNG SƠ-HỌC NGÀY 6 JUILLET rồi đây (Certificat d'étude primaires franco-indigènes), Bổn-trường chọn đi thi 30 trò, đậu 21 trò, kể tên sau đây :

Tôn ngọc Chấc Cầnthơ	Ng. v. Xồi Saigon
Huỳnh cg. Hiền Baria	Ng. v. Nhung »
Huỳnh v. Louis Giađịnh	Ph v. Lý Nhatrang
Ng. v. Trí Baria	Thái v. Hơn Saigon
Ng. tấn Lợi Soctrang	Lê v. Cung Sađec
T. quốc Hải Rachgia	H. v. Hiệp T.-đ.-m.
Ngô Lôi Mytho	B. v. Thắng Longx.
Ng. v. Giỏi Poempenh	Lê v. Cử Sađec
H. v. Thanh Baria	T. v. Bảo Soctrang
H. v. Khiêm Baria	Ng. v. Quyện Rachg.
Ngô Tô Mytho	

Còn hội thi CÁP-BẰNG TIỂU-HỌC NGÀY 15 JUIN qua rồi (Certificat d'études élémentaires Indigènes). Bổn trường cho đi thi 77 trò, đậu được 75 trò.

NOTA.— Học sanh mới muốn vào học nơi Bổn-trường, xin viết thơ trước, dặng Bổn trường dễ giành chỗ cho, và gởi điều lệ Bổn trường cho mà biết.

H. DELPEYRAT

Khi trước là Hãng E. POURTOU
Số nhà 33 bis, 35, 37, 39
đường Amiral Dupré Sáigon
RƯỢU CHÁC RƯỢU MẠNH
RƯỢU KHAI VỊ RƯỢU TIÊU-HÓ

Tru'ò'ng-tu' NGUYỄN-PHAN-LONG

Saigon, Đường Legrand de la Liraye, từ số 204 tới 214

Bực trung-học, dạy dặng lấy bằng cấp tốt-nghiệp (Diplôme de fin d'études complémentaires), có ba lớp : năm thứ nhứt (1ère année), năm thứ nhì (2ème année), năm thứ ba (3ème année).

Có ba vị giáo-sư Lang-sa dạy : một vị bác vật (ingénieur) trường École de Arts et Manufactures, một vị cử-nhơn văn-khoa một vị tú-tài — và ba vị giáo-sư bổn-quốc : một vị tú-tài và hai vị có học trường Cao-đẳng Sư-Phạm Hànội.

Bực sơ học, dạy dặng lấy bằng-cấp tiểu học (certificat d'études élémentaires) và bằng-cấp sơ-học (certificat d'études primaires), có ba lớp : lớp nhứt (cours supérieur), lớp nhì (cours moyen) và lớp ba (cours élémentaire).

Có giáo-sư chăm dạy ban-ngày, tối lại dạy thêm nữa.

Trường mới mở chưa đặng hai năm (15 Septembre 1923) mà năm ngoái (1924) đã đặng 401 trò thi đậu bằng-cấp sơ-học rồi. Năm nay trường cho 54 trò đi thi bằng-cấp tiểu-học thì đặng 52 trò đậu. Còn thi bằng-cấp sơ-học, tuy khó, làm cho thí sanh bị rớt rất nhiều, nhưng trường cho 36 trò đi thi cũng đặng 29 trò đậu.

Bởi vì tiếng Lang-sa rất cần cho con nhà Annam, nên trường chuyên dạy rất cần-mẫn, học trò học mau tấn-tới.

Tựu trường ngày chúa-nhựt 4 Août 1925 (rằm tháng sáu Annam).

Chư quí vị có muốn cho con cháu học tại trường thì xin viết thơ cho M. Nguyễn-phan-Long, đốc-học trường, 204, Rue Legrand de la Liraye, Saigon, dặng hỏi điều lệ của trường.

Riêng một mình làm đại-lý

tủ sắt hiệu « BAUCHE »

ở miền Viễn-đông

nầy mà thôi

L. JACQUE et Cie

Cho các bạn hàng hay

rằng có một mình xưởng

L. JACQUE et Cie

có đủ đồ khí nghệ và thợ giỏi để sửa

những tủ sắt hiệu « Bauche » mà thôi.

Coi chừng !

Đừng tin những thợ bổn quốc, họ không tài gì sửa được tủ sắt hiệu « Bauche » mà họ lại phá cho hư thêm có.

Đồ âm công kiểu văn minh hoặc đạo khiên hoặc đi xe hơi cũng đặng của Huỳnh-trí-Phú đã chế tạo ra hơn 10 năm rồi lục châu đều biết tốt và đẹp nhứt trong nước Annam, nay dọn để cho mướn tại Cholon đường Cây-mai số nhà 33 và 33 bis cần dùng xin đánh dây thép hoặc gởi thơ nội trong một ngày sẽ có đồ đem đến tận nơi chở bằng xe hơi không trễ, giá từ 100$00 sắp lên sẽ có đồ đi xứng đáng.

MUA MỘT LẦN MỚI BIẾT

Thật vậy. Muốn biết tiệm nào bán rẻ phải cố mua một lần mới biết được. Chúng tôi chẳng hề dám khoe khoan, song chúng tôi dám hứa chắc rằng tiệm chúng tôi vẫn bán rẻ hơn chênnọi mà cách tiếp đãi quí khách cũng hết tình niềm nở.

Tại tiệm chúng tôi có bán đồng : ồ CARILLON WESTMINSTER đồ thứ đẹp lắm. Có bán máy hát xoắn và kiểm, đĩa kiểu, máy thật tốt, và có trữ đĩa hát cải lương nhiều bài bản. Cung có trữ nón Casque hiệu «COQ GAULOIS» thật nhẹ thật khéo, và «FORME ANGLAISE» thật chắc thật bền, có những đồ bằng pha lê như bầu đựng nước, ly, và đồ Aluminium tốt lắm. Chúng tôi lại có trữ bàn cẩn thứ đen, hạng Huế kỳ, chưn cẩm thạch, cao có, thấp có, có hoa lí da tây, có đồng hồ rẻ, đồng hồ tay, và trái quít, cạy rất dùng giờ máy móc kín bít, nên có giấy bảo lãnh 5 năm.

Tiệm chúng tôi có lãm Đại lý giầy tây hiệu «ÔNG CỌP» là thứ giầy của hãng *Richaud* bán lúc trước, có áo sơ mi, cols, régates, nouds, vớ tơ vớ tai, đồ rào thêu màu, lại có nhiều thứ áo Pardessus cao su và gabardine, đồ chắc mà lại rẻ nữa.

Tiệm chúng tôi có bán xe máy hiệu C A P, là thứ xe thiên hạ ưa dùng hơn hết, vì nó chắc mà nhẹ, và giá mỗi cái có 48$ thôi.

Chư tôn ở lục châu có dịp đến Saigon xin mời đến xem cửa hàng chúng tôi một lần cho biết, chúng tôi lấy làm hoan nghênh lắm. Và nếu muốn biết ở đâu bán rẻ xin cứ đến.

BAZAR PHAN-THANH-BIÊN
số 54 đường Viénot
giáp phố Chà bán vải ngan Chợmới Saigon

Công-ti Quản-hạt đại thương
Công ti nặc-danh vốn 30.000.000 quan

Grands Magasins Charner
SAIGON

Từ thứ tư 1er tới thứ hai 13 juillet
BÁN HẠ GIÁ CÁC MÓN HÀNG KỂ SAU ĐÂY
Dầu thơm — Đồ trang-điểm — Đồng-hồ — Nữ-trang — Đồ văn phòng — Bàn chải răng — Thuốc men — Bộng gòn — Đồng dùng nữ-công — Các kiểu giầy — Áo lót — Bàn ghế khí dụng — Vật thực — Rượu chát — Rượu mạnh.

Cờ và các kiểu đèn
PHÒNG GỌT MÓNG TAY
PHÒNG UỐNG TRÀ — QUẦN RƯỢU ĐIỆU HUÊ-KỲ

CÓ NHẠC { Thứ năm chiều từ 4 giờ 45 tới 6 giờ 45 / Chúa-nhựt sớm mai từ 9 tới 11 giờ }
XIN ĐẾN COI CÁC KỆ CHƯNG HÀNG
XIN COI SÁCH IN CÁC MÓN HÀNG

NÊN THỪA DỊP BẠC LÊN CAO

Sự chắc thật làm nên sức mạnh của bổn hiệu

Điện-tín : MAGCHARNER — Dây thép nói { Nói lại số quản-lý số 140 / Nói lại số buôn-bán số 543 }
Thùng thơ số 528

Ai muốn có lời nhiều?
Ai muốn có đồ tốt mà giá rẻ??

Những nhà buôn Annam minh, người nào muốn có lời nhiều mà được tiếng bán rẻ thì hãy xỷ hàng của CHIÊU NAM VIỆN đường Viénot số 56 mà bán lại thì có lời nhiều chẳng sai, tiệm nầy bán sỉ rẻ hơn cả chợ. Còn người mua lẻ muốn có đồ tốt mà giá rẻ thì cũng lại tiệm CHIÊU NAM VIỆN mà mua.

Cùng một giá thì đồ của CHIÊU NAM VIỆN tốt hơn
Cùng một thứ thì giá của CHIÊU NAM VIỆN rẻ hơn

Tiệm nầy bán những là : Máy hát từ 35$ sắp lên, đĩa hát, đèn dầu chưng cẩm thạch, từ 8$ sắp lên 18$, chưng nickel từ 3$50 tới 6$, đèn treo vách từ 1$20 tới 1$80, đèn manchon thứ 20$ thứ 30$, đèn manchon treo 20$; kiến mắt gọng vàng từ 1$50 tới 2$40, gọng đồi mồi 0$80. Đồng hồ treo hiệu tây, thiệt rẻ 2$50 một cái; đồng hồ để bureau 6 phân 1/2 8$50, đồng hồ régulateur 20$ đồng hồ CARILLON WESMINTER thiệt gốc 72$, đồng hồ bỏ túi bằng vàng Huế kỳ có giấy bảo lãnh chạy 5 năm 7$, bằng loại kim trắng métal bảo lãnh 3 năm, chạy 8 ngày; 8$, thứ coi ban đêm được : 8$50; Đồng hồ đeo tay bằng vàng Huế kỳ hiệu CARR 8$, lưỡi may mũng, tỉ mỉ cũng bộ nạp dụng khổ 2m40 1$90 một thước, khổ, 2m25 1$ một thước nón nỉ bìa nhỏ từ 3$ tới 5$50, bìa lớn từ 5$50, tới 6$, v. v., còn nhiều món khác kể không xiết. Còn hàng Tàu tùy theo giá mua.

Thơ gởi thì đề cho : PHAM VAN NGỌC,
Directeur de la maison CHIÊU NAM VIỆN, 56 rue Viénot Saigon
Téléphone 565.

BAZAR GIAO YÊN Phạm-văn-Hiền prop.
106, Boulevard Bonnard, Saigon

Giá ít mà hàng

Kiến ovale t. khổ	5$00	Jardinière inox et bl.	8$75	Tàu bướm nacre Récl.	3$20
Surtout ovale	4 50	Plateau p. jardinière	8 75	Máy bay bronze Récl.	0 05
Porte fleur 2 cornets	2 50	Jatte tương to coupe	5 00	Fleurs p. jardinière R.	0 15
Porte fleur 1 cornet	2 40	Hộp al. để đồ bạc R.	0 40	Mousse paquet R.	0 15
Service liqueur uni	4 50	Hộp đựng vàng quế R.	1 95	Porte montre argt.	1 90
Service liqueur décoré	5 50	Hộp thuốc xỉa inox R.	0 38	Service fumeur al. R.	1 20
Service liqueur taillé	5 50	Hộp đồ thuốc Siam R.	0 65	Bình mực 1/2 eria R.	0 50
Pendulette argenté	5 50	Vase suôn dích R.	0,60 2 40	Faux col 0,30 à	0 60
Pend. argt. réveil	8 00	Bottines Balmoir R.	6 90	Nœud à nouer 0,60 à	1 20
Coupe đồ bánh v. coul.	2 50	Soulier Richelieu verni	7 50	Régate à nouer 0,80 à	1 60
Dĩa đồ bánh 2 thứ	1 90	Soulier richelieu	6 90	Nón nỉ large, bord 3,50 à	7 90
Seau à glace argt.	2 80	Soulier rich. gl.	6 50	Casque rond trắng	4 50
Hộp carafe taillé	2 50	Đồng hồ car. w. g.	55$ 65$	Casque colon long	6 50
Mâm alu. 2$30, 2$80,	3 30	Đồng hồ car. g.	75 00	Casque Durbar nỉ 5,50	6 50
Hộp đựng vàng 0$75 à	1 00	Horl. car. w. 8 à 20	200 00	Vase Cornet d'oiseau	1 60
Chén đựng cao khô	0 45	Chậu marb. 4 piền	9 50	Vase miệng tùm	1 50
Surtout 4 cor. Réclame	4 80	Jard. int. vert 25/m	5 00	Fleurs artificielle 0,08 à	0 50
Surtout 3 cor. Réclame	4 00	Encre stylo wing. R.	0 30	Lampe haut parfaite	5 50
Surtout 1 cor. Réclame	2 80	Xát nhà đu 0,08 à	0 50	Lampe basse décorée	2 50
Quart alum. Réclame	0 20	Fume cigarette p. R.	0 30	Lampe basse Réclame	1 90
Seau p. chamb. Réclame	1 05	Legumier đế 0,75	1 00	Carafe cristal Réclame	2 40
Loto 48 cartes Réclame	1 00	Hình football	20 00	Verre à pied cris bord R.	0 50
Jeu course 6 ch. Récl.	1 95	Album p. c. pl. R.	0 60	Hình Napoléon br. 2,00	2 50
Lion bronze Réclame	8 50	Porte journ. R.	1 50	Hình Napoléon biscuit	2 90
Etui cigarette cuir	1 80	Chaîne montre 1,90 à	2 50	Barrette filette 2 thứ R.	0 10
Ống bơm con nít 0$60 à	1 10	Khuôn bánh 1 piền	0 03	Áo quần matelot có sọc	4 50
Val, cuir jaune 12$00 à	18 00	Vase coul. mg. R.	0 75	Áo quần matelot nỉ	3 50
Hộp chữ in caout. Récl.	0 80	Vase chg nick. visage	5 00	Áo quần filette broderie	2 50
Phấn d. mặt voyage R.	0 20	Casquette dra	1 00	Khăn choàn velours	5 00
Mền nỉ trắng 2=20x2,45	17 00	Nón rơm con	1 80	Khăn choàn laine trắng	3 50
Mền nỉ sọc 2=20x2,45	15 00	Mền gòn có bo	3 50	Carte postale 0,01, 0,03	0 05

Envoi contre remboursement à l'intérieur
Gởi mà món nào không vừa bụng thì trả lại, cũng vui lòng tiếp lấy
BAZAR GIÁO YÊN lãnh nhuộm đồ đồng, bận cũ rồi, nhuộm lành đồ mới
Mandat quí khách có gởi cho B. Giáo Yên, xin biên, cho Phamvanhien lãnh
Cũng còn nhiều món hàng áo, ít chỗ kể không đủ
Hộp thuốc xỉa aluminium mới lãnh kỳ thứ 0$60 và 0$30, sọc giá 0$35 và 0$28

BÁN TẠI TIỆM
Trần-quang-Xuân
158, rue d'Espagne (chợmới)
Saigon

Đèn-điện bỏ túi có piles
Đèn xemáy, đèn rọi đủ thứ
Piles bôn Tây mới qua thật tốt
Các đồ tạp hóa và giầy dép Bắc kỳ giá nhẹ.

Automobiles Magasin PHÚ-TOÀN
GIÀY TÂY VÀ ANHAN
LÊ-VĂN-BÊN
CHỤP HÌNH VẼ RỌI HÌNH RA LỚN
— SAIGON —

A. DENHOLM
N° 36-38, Rue Lefèvre N° 36-38
SAIGON

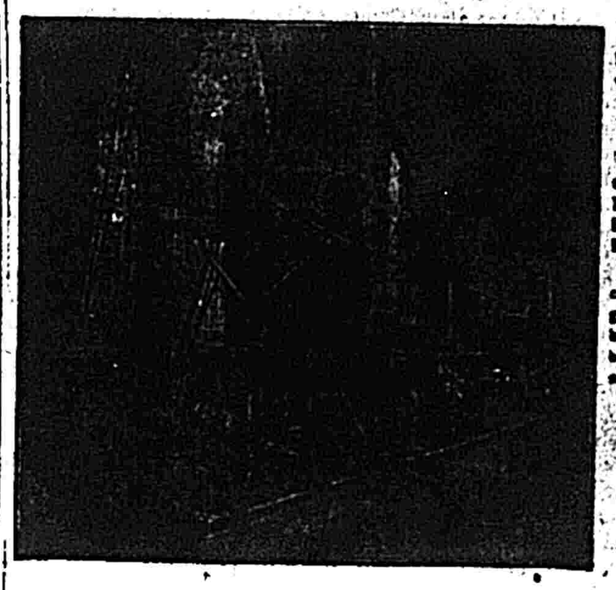

MÁY XAY LÚA GẠO
Đã rẻ hơn 10 cái nhà máy từ 10 tấn cho đến 500 tấn ở tại Đông-Pháp.
Cam kết chắc chắn về sự lúa gạo xay rất đẹp hơn nhiều và sự hao hụt thì thấy tới của máy mới.

NGUYÊN GIÁN MÁY — ĐỒ PHỤ TÙNG — ĐỒ THAY ĐỔI — DÂY TRÂN KMERIE — VÂN VÂN — MÁY LÀM DẦU, LÀM ĐƯỜNG — MÔ-TEUR NỒI SÔ-DE V. V GIÁ PHẢI CHẲNG

NHÃN CON-BEO MÀU ĐỎ

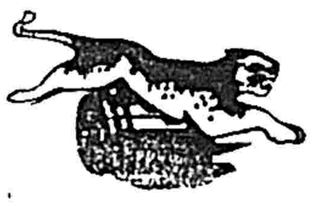

THÙNG BA-RÍT MÀU VÀNG

Rượu Chác Đỏ
"Rivesaltes"
VIN ROUGE SUPÉRIEUR

Rượu Chác Trắng
"Courtalet"
VIN BLANC SUPÉRIEUR

Tốt chương hạng mà ngon hơn các thứ nhãn hiệu khác.

Chư-tôn có mua rượu chác hoặc đỏ hoặc trắng, hãy mà cho Gặng nhãn « CON-BEO » *màu đỏ*, nhãy trên thùng « BA RÍT » *màu vàng* như trên đây vậy, mới là rượu chác thiệt tốt thiệt ngon của Bổn-hàng, kẻo lầm thứ giả mạo tốn tiền mà vô ích.

Có gởi bán, tại Saigon-Cholon và khắp cả Lục-Tỉnh Tiệm nào đều có trữ bán sỉ và bán lẻ.

Duy-Xuân ấn quán
Tại đầu cầu sắt Saïgon

Có in đủ các thứ thơ, tuồng, truyện, sách, bằng chữ Langsa và quốc-ngữ. Có in sổ bộ, các thứ giấy tờ về việc mua bán, các thứ danh thiếp, bao thơ, thiệp tang thiệp mời đám cưới v.. v...
Có bán đủ các thứ giấy, viết, mực, bao thơ, ngòi viết, thước gạch, gôm, viết chì và đủ thứ sách vở cho học trò các trường dùng.
Mỗi món đều bán rẻ hơn các nhà in khác.

Duy-Xuân ấn-quán,
kính mời.

TRAN-LONG
TIỆM ĐÓNG GHẾ MÁY
BOTINIER
Réparation des Raquettes
Rue Turc n° 14
SAIGON

Tiệm tôi lập ra đã hơn 17 năm rồi, vẫn có một nghề làm ghế máy theo kiểu Hồng-kông, ghế dài, nghế dựa, ghế ngồi, lớn có nhỏ có, đủ thước, đủ dạng rất khéo rất đẹp. Có sửa vợt máy, đồ đánh trái lăng : giá rẻ hơn các tiệm khác. Xin liệt-vị đến chơi tôi vui lòng tiếp đãi.

Trần Long, *Cần bạch.*

ĐOẠN-THIÊN TIỂU-THUYẾT

TRỜI LÀM CHI CỰC...!

(Câu chuyện của một người thanh-niên lỡ-làn duyên-nợ)

Tác-giả : NGUYỄN-TÍNH-YÊN

Hận bấy gió đưa, chia lẽ nhạn,
Hờn thay nước tạc, rẽ bầy le.

(Tiếp theo)

Lỗ ấy em có nhìn là phải chăng tôi chưa được rõ, chớ cứ như tôi thiết-tưởng : chẳng phải là tôi dám chê cho phong tục nhà ta, chớ việc vợ chồng tưởng cũng là một đều hệ-trọng nhứt của con người, mà mỗi mỗi đều giao-phó cho kẻ mối-manh, may rủi để cầu cho số mạng! Thoản như về đến nhà mà tánh-tình cử-chỉ không hạp nhau ; lời lẽ không vừa nghe nhau; chẳng chịu nương-cậy đỡ đắc nhau thì sau nầy bảo sao không sanh ra những sự li-dị để bỏ nhau ; làm cho cha mẹ phải sầu não ăn năng buồn lòng cực trí? Ôi! Vợ chồng là bậu bạn trăm năm với nhau mà không dò la suy xét cho đến cùn đỗ gặp phải cảnh-tình như thế, há chẳng là hối-ngộ lắm sao?

« — Em chưa dám nói rằng em đã đủ-đầy giáo-dục, lịch-duyệt thế-tình, chớ em cũng biết được tình-đời hay giả-dối, nhơn-nghĩa ngoài môi ; khi chưa nên thì cầu-khẩn, chừng đã được lại phụ phàn ! Người đời thường yêu quí lúc xuân-xanh tơ-đào mơn mởn, còn ra khi đau ốm, liễu da hoa xâu, son phai phấn lợt thì lại phụ-rẫy chẳng ngó ngàn, những lời hẹn biển thề non cùng trăm năm nối tóc ngày xưa bỗng chút đã chảy xuôi theo dòng nước ! Thật em tin thầy !... Em thương thầy ! ! . . . Nhưng mà lòng dạ con người biết đâu lường đặng; thoản như sau nầy thầy gặp nơi sắc-lịch sang-giàu, ao-liễng ruộng-thẳng mà không đoái-tưởng đến em.... Ôi, đến bấy giờ duyên phận mỏng-manh yêu-đuối nầy mới ra khổ-nào đến đâu !.... Cái tội tự-tung tự-tác trộm lén mẹ cha cho trọn tình tương-ái như hôm nay mà sau sẻ sanh ra như vậy mới ăn-năn hối-ngộ đến đâu?... Thật em thường thấy nhiều mà em cũng lo-ngại cho phận em những ngày về sau quá lẽ! »

— « Em ôi, lẽ đó tôi chưa dám nói bướng cho lấy được như người, nhưng xin cho em biết : tôi không phải muốn khoe mình rằng tôi biết quí trọng giữ gìn phong-hóa cho nước nhà, chớ bao giờ tôi cũng ghét bỏ chê bai những hạng người gạt-gẫm con nhà tử-tế: chung-tình với con gái mới lớn lên của người rồi nữa đường phụ rẫy làm cho đến thất-tiết nhơ-danh của kẻ thương yêu mình đã vì mình mà mang đầu tội lỗi!

Tôi muốn được hội-diện — cho hay tôi muốn lấy « *thanh-tình* » mà nói — cùng em đây là vì tình thương em nó đã chan-chứa dồi dào ở lòng dạ tôi quá nhiều rồi, nếu chẳng bày tỏ tất lòng cùng em thì tâm phổi tôi rã xốn-xang đau đớn dường có kẻ ép dằng, mà nếu để chịu vậy thì lấy làm tội-nghiệp cho tôi quá lắm! Thật, tôi đã hết sức chịu với cái hình-khổ của « *Ái tình* » rồi mới viết thơ cho em đó — mà tôi cũng đã nhìn lỗi ở trong — chớ tôi cũng muốn để nên lấy lòng chờ để mẹ cha lo-liệu! »

« — Bây giờ chúng ta đã sa vào vòng tội lỗi rồi ; vậy thầy hãy gìn lời sớm lo bề mai-mối, cho cha mẹ dạ ưng lòng, may ra chúng ta mới thoát tội nầy, mới khỏi thẹn-thuồng cùng thiên hạ. Nếu lần-lựa dần-dà thêm e cho không khỏi bại-lộ ra thì ô hôi, còn gì là danh-giá của chúng ta mà nhứt là «tiết-trinh» phận gái là cái trọng hệ của em cũng chảy trôi cho dòng nước ! Thầy ôi ! Em bởi em mến vì tình nặng của thầy mà ra sự không biết ngại-ngùng cho giá-trị : thời xin thầy cũng phải trọng lấy tiết-trinh danh-giá cho em, hãy lo rửa mặt rửa mày để giúp em được đền bồi tội lỗi! »

— « Tôi đã nói rằng tôi vẫn biết quí-trọng cho danh-tiết em, thì dầu gì thế nào tôi cũng nguyền chẳng để cho em phải đến ăn năn hối ngộ! Em hãy tin tôi đi! Tôi xin thề cùng em tôi! »

« — Thật, đối với thầy bây giờ em chẳng còn ngại-ngùng gì nữa mà không nói thật ra: em thương thầy nhiều!.. Vì thương thầy mà danh-tiết em dường chẳng bỏ đi, khó mong vớt lại; mà có vớt lại được chăng chỉ xin nhờ tay thầy về sau có biết gìn lời cùng chăng? Em thương thầy lắm! ! Nhưng biết đâu duyên-phận của chúng ta sẽ xảy ra chẳng khác như đôi lứa Thôi, trương thì sự tội-lỗi thẹn thuồng nầy lấy gì mà rửa sạch ?

Trái lại riêng phần em, một lời đã hứa phận trao thân cùng thầy rồi thì hay-dở rủi-may cũng xin nhờ thầy dùm-bọc; em nguyện chẳng thay dạ đổi lòng, ôm cầm thuyền khác! Thoản lại bất hạnh cho em mà lầm kén chọn sai, không có duyên-nợ ba-sinh cùng thầy, sau ra phải lỡ-làn cho duyên phận thì em cũng gìn câu: « *tùng nhứt nhi chung* » ; hoặc sẻ cam chịu bất-hiếu cùng mẹ cha mà liều mình cho trọn « *tiết-gái* » . Thầy hãy gìn lời, em trọn lòng cầu xin thầy chở phụ! »

— « Tôi đã thề cùng em, thì xin em hãy biết trọng giùm mà tin tôi. Dầu sau có giải-kiết đến đều, thì tôi cũng quyết dem vàng đá mà liều với thân. Nhưng tôi cũng chẳng xin em đều gì hơn là gìn giữ lời hứa hẹn hôm nay; *dầu ai thêu phụng vẽ rồng, cũng xin ghi-tạc chữ « đồng » đến xương!* »

« — Thầy đã đặt em tin thầy, thì thầy cũng phải tin em. Nếu phần em vô-phước không được nương cậy bóng tùng, mà cũng không được liều mình cho trọn trinh-tiết cùng thầy, thì em cũng nguyện: « *chung thân bất giá!* »

Thôi, xin thầy hãy cho em trở vô dặng sắn sóc thuốc-men cho dì em, vì em lên ra đây cũng đã quá lâu rồi, mà căn bịnh người cũng là trầm trọng.

— « Em rất yêu dấu ơi! Thật lòng tôi không bao giờ muốn nghe đến lời từ giả của em, nhưng không biết làm sao... thời cũng phải ưng lòng! Vậy còn mấy lời rằng để xin em ghi nhớ: « Em ơi, từ nầy tôi được vui-mừng hay phải sầu-thảm cũng tại ở nơi em tôi vui sống cũng nhờ em; xin em vì tôi mà bảo trọng lấy thân em! Hễ em biết bảo-trọng thân em tức là em biết xót công cực-nhọc khổ-tâm của tôi, giữ gìn cho tôi được vui về về sau ; nói rằng sanh mạng em là sanh mạng tôi, mà sanh mạng tôi ở nơi em gìn giữ cũng không phải quá lời !... Em rất mến thương ơi! Em hãy vững lòng tin tôi; từ nầy tôi hằng lo sao cho sớm được hương lửa bên kề, duyên-ưa phận đẹp. Dầu rằng cách mặt khuất lời, cũng xin mựa chớ đổi dời lòng son! »

(Còn nữa)

NHỊ-THIÊN-DƯỜNG

DẠI DƯỢC PHÒNG

38, Rue de Canton, 38. — CHOLON

Dây thép nói số 638 — Địa chỉ dây thép chữ đ: Nhị-Thiên-Đường, Cholon

CÓ BÁN CÁC THỨ THUỐC CAO, ĐƠN, HOÀN, TÁN, RƯỢU THẦN HIỆU NHƯ SAU NÀY

PHỤ-QUẾ-BÁT-VỊ-HƯỜN

Phàm con người mà thủy hỏa hòa bình thì ít hay sanh bịnh.

Bởi vậy cho nên phải dùng lục-vị là để nhuận thủy Phụ-quế là vật bổ hỏa mà điều bổ chơn dương.

Vì cái máy sanh hướt đều do nơi trong hỏa, ở trong hai trái thận một điểm chơn dương gọi là mạng môn, tức là chỗ tướng hỏa ở mà giữ lấy mạng người; cho nên người mà sanh yểu sống lâu, chết yểu, hoặc có thai cũng không đều do nơi mạng hỏa.

Thuốc nầy bổ bổ thận mạng chơn dương, giúp hỏa trợ tỳ, tiêu tán âm tà, thông trị chơn dương.

Những kẻ tinh huyết khô kiệt thường hay đau lưng mỏi cẳng, hoặc kém thủy mà sanh đàm rồi [illegible] chưng ho, hoặc nhức đầu xây xẩm, tai lùng bùng, chiêm bao [illegible] tinh, khô cổ rát lưỡi, đau răng, nhức răng, xanh xao vàng vọt, hoặc thân [illegible] ngứa ngám sanh ra ghẻ chốc vân vân, các chứng thảy đều dùng được.

Mỗi lần uống bốn chỉ, uống với nước muối măng mằng.

Kị ăn cải trắng và những đồ lạnh lẻo ngưng trệ.

Chư tôn có mua thì hãy nhìn cái nhãn hiệu ông Phúc mập [illegible] Nhị Thiên Đường thì khỏi lầm đồ giả.

Mỗi hộp giá là. . . . 0$35

ĐỊNH KHẢU LÝ TRUNG HOÀN

Thuốc hườn nầy chuyên trị nam phụ lão ấu, hàng trệ hỏa bất sanh, thổ dương hư khí nhược; hay đau xốc hông, trạo trực muốn mửa, tạng phủ bất điều ăn uống không tiêu, bịnh bậu khiếm bổ, mạng môn hỏa suy, tỳ hư vị yếu, đau bụng la chảy; ăn uống chẳng ngon, hình thể mỏi mệt, ban đêm hay ho, ban ngày đàm nhiều; hoặc ăn uống quá độ mà sanh bịnh trúng hàng; hoặc ăn đồ lạnh lẻo sống sít, ngưng trệ, rồi bất mửa; hoặc cảm hàng tay chơn rung rẩy; hoặc nguyên khí bất điều, tinh thần suy kém v. v. thảy đều trị được.

Phải dùng nước gừng lui mà uống với thuốc.

Nói tóm một lời là thuốc hườn nầy có tài ôn trung phò dương; hễ uống mà được thường thì nguyên-khí điều hòa, tinh thần bồi trường.

Hiện đương đã gần công tìm kiếm các thứ dược-liệu cho thiệt tốt thiệt hay phối hiệp lại mà chế ra thứ thuốc hườn nầy, thiệt là công nghiệm như thần, ba phải ba trúng.

Chư tôn có mua thì xin phải nhìn cho kỹ cái nhãn hiệu ông PHẬT kẻo lầm đồ giả.

THANH TÂM NGỌC HOÀNG-HƯỜN

Thuốc nầy chủ trị nam phụ lão ấu, thình lình mê sảng đàm chấp hoặc trúng phong trúng khí bất tỉnh nhân sự, ngậm miệng cắn răng, con mắt lác lưng, tay chân quíu rút, trúng thử phát nhiệt, ác khí xông nhâm phát cuồng nhảy nhót, giựt tay giựt chơn; nhiều nhảo hồ ben, lòng ác nhức đầu; xây xẩm tối mắt, nhức nhối cả mình; hoặc bị sơn phong chướng khí, đau thất ruột gan; phong đàm ngăn trệ khí huyết chẳng thông, thần hồn phách ám, năm ngủ chẳng yên v. v... Như thiết các chứng bịnh nguy cấp phải dùng thuốc nầy, ấy là một thứ thuốc khởi tử hồi sanh, phép ngày cứu cấp, công hiệu như thần.

Hễ uống nó vào thì thanh tâm trừ đàm, đã thông cứu khuyết lại tiêu trừ các dịch tức khác ăn nhiều.

Chỉ như con nít mà bịnh kinh phong, cảm mạo phát [illegible] sanh ói, nóng da dẻ, khó khăn sữa, tiên trễ [illegible] thảy đều dùng được.

Người lớn mỗi lần phải uống một viên, như bịnh đau lâu phải uống [illegible] uống với nước gừng.

Con nít phải uống nửa hườn, nếu [illegible] bao hà rồi nước cho uống với [illegible], hoặc hòa với sữa mà cho uống, [illegible] nơi núm vú mà cho nó bú, liều nghiệm như thần.

Thường thuốc nầy từ đương Tổ truyền đến nay, hồi đường hằng gia tâm nghiên cứu rồi chọn những dược phẩm được hiệu tuân y theo phép chế ra mà làm hườn; uống chứng nào hay chứng nầy.

Kị ăn cá và rau cỏ sống sít lạnh lẻo và cùng kị đồ bằng sắt.

Đờn-bà có thai chẳng nên dùng

GIÁ

Hộp gồm 4 hườn.	.	1$00
» 2 »	.	0 50
Hộp chín 4 »	. .	1 40
» 2 »	. .	0 70

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG TIÊU-THỰC-HOÀN

Chuyên trị nhứt thiết các chứng bịnh thuộc về bao tử, ăn không tiêu, hoặc ăn đồ sanh lảnh rất nhiều, sanh ra bịnh no hơi, tích-tụ bản thân, đau bụng, lâu ngày làm cho thân thể gầy mòn yếu đuối, ăn uống không biết mùi. Uống thuốc nầy dần dần khai vị tán thực, trở nên tinh-thần khoái sảng, khí huyết điều hòa, thật là một phương thuốc chỉ bửu có danh trong thiên hạ.

CÁCH DÙNG

Dùng với nước trà;
Mỗi ngày uống 2 lần;
Mỗi lần uống 2 hoàn;
Uống trước bữa ăn là phục dùng hồ.

Giá mỗi hộp 10 hườn là . 0$50

AN-THAI HƯỜN

Thường người đàn bà có thai khí huyết suy yếu, không thể giúp dưỡng thai nhi, thì hay sanh ra bịnh ụa, nhợn, (ác-trở) chóng mặt, lần thần, hễ nhẹ thì làm ra chứng tiểu sản, lạc sản, ấy cũng bởi khí huyết suy nhược vị khí chẳng hòa, làm cho thai nhi không an mà phải sanh những chứng bịnh khác nguy-ngo, tham chí không phương điều trị.

Bổn Đường nghiên cứu ra hoàn thuốc an thai nầy, cứu những bịnh kể trước đó xưa nay rất nhiều. Vậy những người đàn bà có thai nên phòng bị kẻo mới có các chứng kể trên đây, cho khỏi lỗi đau hòa sanh của trời đất, và dùng thuốc nầy trước khi có thai không lo đều chi bất trắc.

Cách dùng. — Mỗi lần uống 1 hoàn, sau khi 2 bữa ăn, uống với nước trà. Giá mỗi hộp 2 hườn là. . . 0$30

BẠCH TRƯỢC-CAO

Thuốc nầy để trị các chứng bịnh lác; bạch đái gắt, lâu mủ, hoặc trắng, hoặc vàng, hoặc lậu kế, lậu huyết chảy ra dầm dề, cứ theo phép mà dùng thì hết lại trừ dặng các chứng bịnh nầy.

Trị bạch đái hạ rất thần hiệu. — Kị thai.

CÁCH DÙNG

Mỗi ngày uống ba lần, mỗi lần nống chừng 1 muỗng uống cà-phê. Cử ăn đồ cay xáo, cay nóng nầy, rượu cũng kị [illegible] uống.

Mỗi hộp giá là. . . 0$60

Thiệt-nghiệp-xưởng

F. NAM

Đường Pellerin môn bài số 142-144

SAIGON

Bổn hiệu chuyên việc tu bổ máy viết, tủ sắt đủ kiểu.

Rèn sắt bông và các thứ kim khí rất huê lệ.

Sửa súng và đồ các thứ khí giới.

CHUYÊN NGHỀ — Mài dao lớn nhỏ, mài kéo, dao cạo, vân vân, dùng máy điện mài thật bén. — *Soudure Autogène.*

Rèn các đồ phụ tùng theo kiểu vẽ tâm thường và đúng chữ.

KÈN CHƯƠNG SẮT VÀ ĐỒ DÙNG NGOÀI HUÊ-VIÊN LÀM ĐỒ BẰNG SẮT

Cửa nhà và rào sắt, cửa và rào sắt đủ kiểu đã rẻ mà [illegible] kiểu quê-mỹ và kiểu thường. Ổ [illegible] khóa và chìa khóa thiệt chắc.

Có làm đồ thau-lôi (paratonnerre) chế tạo và sửa máy móc xe-hơi, xe máy hơi.

Làm đồ gửi đi Lục tỉnh

Công việc làm kỹ lưỡng mà giá rẻ.

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đồ phụ tùng

đường Luro môn bài 99 và 101 (Đất-hộ) Saigon

TRẦN-VĂN-HIỆP, chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu quí khách đặng rõ: Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như là xe mui, xe hai bánh, xe kiến, xe kéo, và cũng có bán các thứ xe cũ sửa lại chắc chắn, có bán đèn xe đủ kiểu, bánh xe cao-su bằng cây giá tỷ bên tây chở lại, cao-su đặt để thay trong bánh, kiến đèn tây, đồ bắt kẻ xe chiếc và xe song mã bằng da tây rất khéo và chắc, có bán yên cời, chuông đạp hai tiền, bình đồ thắp đèn khí đá theo xe. Sơn xe. — và sửa xe.

Cúi xin quí khách có dịp đến Đất-Hộ xin ghé lại tiệm tôi một khi, trước coi công cuộc của tôi làm, sau có cần dùng món chi đa thiểu mua giúp làm ơn, thì tôi rất cám ơn [illegible] có. Còn chư quí khách ở xa muốn gởi thơ hỏi thăm món chi cùng giá cả tôi sẵn lòng hồi đáp.

Chủ nhơn cẩn khải.

Xin ghé mát !!!

TÁI PHÁT KHÁCH-LÂU CỦA M. TRẦN-XÃO dit KHÁ

Kính cùng quí ông, quí bà, quí thầy, quí cô cùng lục châu quân-tử đặng rõ:

Bấy lâu nay tôi chán nghề sự chê khen thế cảnh của khách lữ, nên nay tôi chẳng nệ hao tốn rằng sức lập một cái phòng ngủ hiệu « TÁI-PHÁT KHÁCH-LÂU » ở tại đường Tổng-đốc-Phương môn bài 44 và 45 Cholon. Phòng vì rất thanh-khiết lại sáng-sủa, và mát-mẻ lắm; tiền phòng tôi tính rất nhẹ hơn các nơi, cùng trẻ sai vặt thơi đều đề khiến, quí-khách nghỉ nơi phòng đều đặng vừa ý.

Quí-chức thừa dịp đến Cholon xin ghé tại « Tái-Phát Khách-Lâu » tạm nghỉ thì sao sao quí-chức cũng đặng vui lòng, đã ở gần gare xe-lửa Cholon-Mytho cũng là bến xe-hơi đi các nơi, tiện bề cho quí chức.

Tôi cũng có lãnh may đồ y phục theo kiểu Langsa và Annam đủ kiểu, lại có bán hàng Tàu, và hàng Bắc tốt nhứt hạng, và bán đồ nữ trang theo kiểu kiểm thời rất khéo. Trừ những hiệu xe thiệt tốt là hiệu ALCYON, R. F. F, R. F. D. HIRONDELLE, HÉRO SPORT, C. A. F, DIAMANT, ROCHET SPHINX, và có nhiều hiệu khác giá chừng 40$00. Lại có tiệm bán theo Epicerie, Mercerie và có bán rượu tây, bán lẻ theo consommation.

Có xe hơi hiệu de Dion Bouton 10 ngựa mới, kiểu kiểm thời năm 1925. Thừa để cho quí khách du lịch cho dễ.

Vậy xin mời quí ông, quí bà, quí thầy, quí cô, thừa lúc rảnh việc xin dời gót ngọc đến tiệm tôi, thì tôi hết lòng hoan nghênh thậm trọng.

Nay kính bạch,
Chủ nhơn: TRẦN-XÃO dit KHÁ

THUẬN-TÀI

70, rue d'Ayot — Saigon

Kính trình chư quí ông quí thầy đặng rõ: Nay chúng tôi mới rước đặng một gánh hát *Ả đào* (kêu là hát nhà trò) ở ngoài Bắc mới vô, hát tại đường d'Ayot số 70, xin mời chư quí ông, quí thầy dời gót ngọc chiếu cố.

Sau nầy xin chư quí ông, quí bà, quí thầy, quí cô ở trong Lục-châu, trong khi có việc vui mừng, mà có muốn hát hay là mún bài bông chơi mà kêu chúng tôi đến hát, thì chúng tôi sẵn lòng nghinh tiếp.

Madame ĐỘI-HẢI.
Cẩn-khải

ĐÈN LÒA KIỂU MỚI

THẮP BẰNG DẦU LỬA

Đèn lồng, đèn đứng, đèn treo
Bán tại tiệm
TRẦN-QUANG-NGHIỆM
206, đường d'Espagne Saigon

Thay cũ đổi mới

Kính cùng [illegible] quí-tử, cần tiền dùng sao [illegible] cũ, thì hãy đến cùng nhơ đồng bào [illegible] nghĩa thân giao, nếu [illegible] tôi đến ngày [illegible] tôi hết lòng hầu chăm quí khách.

Vì tôi [illegible] nên [illegible] quí khách đến [illegible] khách vong của chúng tôi. Bởi [illegible] phòng sang ngày [illegible] khi nào hết hết đẹp quí khách [illegible] lòng.

Vậy máy khách sang của chúng tôi kể là:

1° Nam-Thành Khách-Sạng ở đường Colonel-Grimaud số 21 và 23.

2° Nam-Trung-Khách-Sạng đường Alsace Lorraine số 103 và 105.

3° Nam-Hưng-Thạnh Khách-Lâu ở đường Amiral Roze số 18 và 20, đều mở thêm rộng rãi mát mẻ, ngõ hầu khỏi phụ tấm lòng hoài cố của quí khách trong lục-châu.

Mấy tiệm đều ở gần xe lửa Saigon-Mytho Khánh-hòa, chúng tôi sẽ hết lòng tiếp rước cho vừa ý đồng bào.

Nay kính
Quảng-ký, M. Hiệp

THÊU-THỢ

Tiệm thợ Bạc

NGUYỄN-VĂN-THƠM
Bijoutier, ancienne Maison de Nguyễn-văn-Giáo
N° 13 rue Sabourdin Saigon.

Kính cáo cho quí ông quí bà rõ: Nguyễn-văn-Giáo đã qua phần rồi. Nay tôi là Nguyễn-văn-Thơm con kế nghiệp cũng làm đồ nữ-trang theo kiểu kiểm thời, những là: trâm, chuyền, xiu, chuỗi, bông tai, nhẫn cưới, vòng đeo, kiềng, neo bông, neo đeo, đồng chiếu v. v. đồ thêu theo kiểm thời cũng như ngày trước ấy.

Xin quí ông quí bà, muốn đặng món chi tin đến gởi đến tiệm tôi, hay là viết thơ mà gởi cho bổn hiệu, thì tôi cũng hết lòng theo ý quí ông quí bà đặng món chi thì tôi cũng hết lòng cẩn thận mà gởi đến cho quí ông quí bà đặng.

Kính cáo NGUYỄN-VĂN-THƠM
Bijoutier 13, rue Sabourdin SAIGON

FABRIQUE DE CASQUE FANTAISIE
Vente en gros et détail
GRAVURE sur MÉTAUX et MARBRE

TRẦN-DUY-BÌNH
Đường Espagne (đường d'Adran cũ)
SAIGON

TIỆM LÀM NÓN ĐỦ CÁC THỨ
Bán sỉ và bán lẻ
Khắc các thứ con dấu bằng đồng, bảng đồng, và bảng đá cẩm-thạch

Bánh Quốc-Nữ

Kín chở lãm tưởng bánh Quốc-Nữ cũng như bánh bán của khách-trú xưa nay; bánh Quốc-Nữ là bánh làm rất tinh khiết lại có beurre, sữa bò, chocolat và vanille, ăn không khi nào phá bụng.

Vậy quí ông quí bà, khi có dịp đi đám cưới, tân gia, tân quan, hoặc kỵ cơm chi chi, xin nhớ mua vài đồng bạc bánh lá, hoặc năm ba hộp bánh nguyên, trước cúng, sau đem ra đãi khách, thì rất đẹp miện, vô cùng.

Lại lúc đến kinh thành có việc, khi ra về xin quí ông quí bà, nhớ mua ít nhiều về cho bà con, em cháu, ngõ giúp giùm cho công nghệ gái nhà Nam được mau tấn phát.

Có trở bán tại nhà tôi, và tại tiệm bán hàng tây, hàng tàu, của chú tôi, là M. Nguyễn-khắc-Trương, ở đại lộ Bonnard, số 83.

NGUYỄN-THỊ-THÀNH
Propriétaire de la Fabrique de Biscuits Quốc-Nữ
13 Rue Lagrandière
Saigon

XƯỞNG THỢ MỘC CHẠM VÀ CẨN CỦA

M. Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA

sáng tạo năm 1900
Xưởng chánh tại LAITHIÊU (THUDAUMOT) Quartier 4, Đường Đường mới nông chợ đi ra

TIỆM NGÀNH CÓ TRỮ ĐỦ MÓN

1° Tại *Hiệp-Hòa* đường mới nông, nơi bến tàu và xe-hơi; 2° Tại *Cầu-Ông* đường mới nông, nơi [illegible] của khách-trú; 3° Tại *Trảng-bàng* đường cái, ngay Tòa-bố; 4° Tại *Rạch-gầm* đường mới nông, nơi bến tàu.

Xưởng nầy có đóng sẵn đủ thứ bàn, ghế, tủ, võng, đều đóng toàn cây danh-mộc mà: Trắc, Cẩm-lai và Gõ mà chế tạo nhiều kiểu khéo lắm, thợ làm thật là tinh-xảo, không kể giá-cả. Bấy lâu danh tiếng, được chư quí vị nào gia khen ngợi vì sự kỹ-càng chắc-chắn rất vừa lòng.

Kính mời quí khách đến xem chơi, hoặc mua hay là đặt theo ý, tôi cũng lòng tiếp rước và bài đãi hậu.

Mandat và dây thép thì đề: NGUYỄN-HIỆP-HÒA, Laithieu.

H. Humbert

78, Boulevard Bonnard

Máy hát **OPÉRA**

HÁT BẰNG KIM HAY LÀ SA-PHIA

Bữa 20 juillet sẽ lại tới:

N° 21 Hộp bằng cây bạch đào sơn vẹt-ni giá 166 quan.

N° 23 Hộp bằng cây sồi sơn láng giá 260 quan.

N° 5 Hộp thật đẹp gỗ kêu lắm giá 250 quan

N° 6 Hộp bằng cây sồi sơn láng giá 385 quan.

N° 7 Hộp cây bạch đào sơn láng giá 400 quan.

Có máy mới để sao tiếng hát.

Dĩa hát sa-phia hai mặt 30 c/m, hát và đờn giá 12 quan.

Dĩa hát kim 27 c/m, hát và đờn giá 11 quan.

Sa-phia mỗi cụt giá 2 quan.

Kim (mỗi hộp) 200 cây giá 3 quan.

It được vậy!!

TIỆM NAM-CHÂU KHÁCH-LÂU ở tại đường A-MI-RANH CUỘC-BẾ Saigon là nơi rất xứng đáng cho quí khách ở lục châu đến nghỉ. Mỗi mỗi đều thanh-khiết phòng thoáng rải cho mướn tính giá rẻ lắm. Nước tắm không hết.

Boy sốt sẵn để sai biểu.

Chủ khoan-hòa sẵn lòng giúp quí khách trong mỗi đến sở cần.

Thiệt vậy. Quí vị đến nghỉ tiệm NAM-CHÂU đều được như ý cả.

LÂM-VĂN-RỒI.
Kính mời.

HOTEL D'ANNAM

Nam-Việt Khách-Lâu

N. 7 và 80 Boulevard Charner
9 à 15, Rue Catinat
Đường Khánh-lập, đường Catinat

SAIGON

HUỲNH-HUỆ-KỲ, Chủ tiệm,

Kính cùng Quí khách rõ: tôi đổi một tiệm gọi hiệu là HOTEL d'ANNAM (*NAM-VIỆT Khách-Lâu*) phòng rộng mát và sạch sẽ lắm, cũng có đơn phòng ở từng dưới rất được cậy tiện Quí-khách, xin Quí khách thừa dịp đi Saigon xin đến tiệm tôi mà [illegible] lấy làm thong thả lắm.

Lại tôi mới mở thêm một giá [illegible] rất mát mẻ tại đường Catinat, trước nhà hàng Lương-Hữu từ số 9 đến số [illegible]

HUỲNH-HUỆ-KỲ Chủ nhân.

TÂN TÂN HIỆP THÀNH

Ở tại đường Vienot số 48 ngan chợ Saigon mới

HUỲNH-VĂN-NHUNG, kế-nghiệp

Làm và bán đồ nữ trang theo kiểu kiểm thời, làm đã mau mà lại khéo, lại có làm ô ăn trầu có chưng bằng đồng xi niken (Nickelé) quí khách ở Lục-châu nếu cần dùng đồ làm tại tiệm tôi, xin viết thơ thương nghị.

Đồ làm rồi sẽ gởi lập tức Contre Remboursement, nghĩa là đem tiền đến đóng cho nhà thơ mà lấy đồ.

HUỲNH-VĂN-NHUNG, cẩn-bạch.

Imp. du Đông-Pháp Thời-Báo 84, rue [illegible] — Le Gérant: [illegible]